קטלוג
עימוד ספרים



מה בקטלוג?

סגנונות עימוד:

- עימוד קלאסי בהתאמה אישית
- עימוד בעיצוב גריד
- עימוד רב טקסט
- עימוד סדר תפילות
- עימוד מיוחד
- עימוד מושקע במיוחד
- עימוד ביאוגרפיה מושקע



זר זהב

הבית למחבר הספר

מבית תורה דיליה

תורה מפוארה בכלי מפואר

עימוד הספר ועיצובו הוא שלב מאוד חשוב בהוצאה לאור.

הנראות של הספר קובע את הרושם העיקרי בעינו של הלומד.

בזר זהב ישנם מעמדי ספרים מומחים ומנוסים מאוד, המשתמשים בתוכנות המתקדמות ביותר בתחום לכל סוגי הספרים, ומתמקדים בעימוד מקצועי ואמין בהתאמת העימוד לאופי הספר.

כאן תוכלו להתרשם ממבחר סגנונות עימוד,
תוכלו לבחור דגם ספציפי
ונתאים לכם עימוד ייחודי לספר שלכם.

לקבלת ייעוץ: 03-50-60-543 שלוחה 3

זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דיליה

דגם: 1100

הקדמה לדיני שביעית

א] שביעית בזמן הזה מהתורה או מדרבנן.

רוב הפוסקים סוברים ששביעית בזמן הזה נוהגת מדרבנן, ולכן פעמים רבות כשמתעורר ספק בשביעית פוסקים ספק דרבנן לקולא[א], וי"א[ב] שגם הברכה של "וציוותי את ברכתי לכם בשנה השישית ועשת התבואה לשלש השנים" אינה חלה היום.

א. איתא בגמ' גיטין לו. "רבי אומר הזה דבר השמיטה שמוט בשתי שמיטות הכתוב מדבר אחת שמיטת קרקעות ואחת שמיטת כספים. בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים בזמן שאי אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים".

ורש"י פירש "בזמן שאי אתה משמט קרקע" - כגון עכשיו שבטלה קדושת הארץ וכו', שמע מינה מדברי רש"י ששמיטת קרקע מעבודה ומכל דיני שביעית, אינה נוהגת מהתורה, כיון שהתבטלה קדושת קרקעות ונוהגת רק מדרבנן.

ותוס' פירש (שם) בשם רבינו תם "בזמן שאי אתה משמט קרקע" - לעניין חזרת השדות ביובל, שאינו נוהג היום אלא מדרבנן, אבל רבי לא מדבר על שאר עבודות הקרקע, שמע מינה ששמיטת קרקעות בשביעית נוהגת מהתורה.

המשנה למלך (על הרמב"ם ש"ו הכ"ג) כותב שגם לשיטת רבינו תם שמיטת קרקעות נוהגת מדרבנן, שבכלל שמיטת כספים - עבודת קרקעות, וכשרבי לומד שלא נוהג בזמן הזה שמיטת כספים הוא הדין לכל דיני שביעית, ועיין שם מה שכתב באופן אחר. מירו בירושלמי נשאר במה שהסביר כנ"ל.

ולמעשה. א. דעת הכסף משנה בדעת הרמב"ם פ"ד הכ"ד שמיטת קרקעות נוהגת מהתורה וכפשטה דלישניה דהרמב"ם ח"ל "ונוהגת בין בפני הבית שלא בפני הבית" והרמב"ם פ"ל כתוב' שרבי כותב ששביעית אינה נוהגת מהתורה רק לעניין חזרת השדות ביובל. **הצ"צ** על הכסף משנה מהרמב"ם פ"י ה"ט וז"ל "ונוהגת שביעית בארץ וכן השמטת כספים בכל מקום מדבריהם", ש"מ שאינה נוהגת מהתורה, ויישב על זה הכסף משנה, ש"מדבריהם" חוזר רק על שמיטת כספים ולא על שביעית בארץ [ויהו עיין המורי קורקוס בפ"י ה"ט הביא שמצא בכתב יד של הרמב"ם שכתב על שמיטת קרקעות שנוהגת מדבריהם, ח"ל "ובזמן שאין היובל נוהג אין עבד עברי נוהג, **ונוהגת שביעית בארץ מדבריהם** וכן השמטת כספים בכל מקום מדבריהם כמו שביארנו", לפי זה נדחתה הראייה של הכסף משנה]. מירו עיין צ"ע מהרמב"ם (פ"ע הט"ז)

ודעת הרו"ה ששביעית לא נוהגת בזמן הזה כלל. ונחלקו הפוסקים האם אפשר לצרף את השיטה הזו בתור סניף להקל. י"א שלא פוסקים כמותה כלל אף לעניין צירוף[ג]. וי"א שפוסקים כמותה לעניין צירוף[ד].

ב] איסור אמירה לנכרי בשביעית

מצאנו בזה ג' דעות בפוסקים:

א. י"א שאסור לעודד את הגוי [גם] לאחר שהתחיל לחרוש ולומר לו שיקנה ממנו את הפירות לאחר השביעית, דאמירה לגוי אסורה בזה. ועוד - שעובר בזה

וז"ל וכן לעתיד לבוא שיכנסו לארץ יתחילו לעגות שמוטין ויובלות וכו' משמע דבזמן הזה אינה נוהגת מהתורה. ויש ליישב עיין בחוט שני ע' רכ"ז.

ב. דעת רוב הפוסקים (עיין בציונ"ל פ"ד ס"ק ש"א שהביא סקורות) ששביעית בזמן הזה מדרבנן, וכ"כ התוה"א בשיטה הרמב"ם (שו"ר ג' ס"ק ח') וכן עיקר לדינא.

ג. דעת הרד"ה (שהביא בס' התוספות שער ס"ה) ששביעית אינה נוהגת בזמן הזה כלל ואפילו מדרבנן.

ב. כך דעת הסמ"ע (חו"מ סי' סז ס"ק ב'), ועיין שם שהוכיח דבריו מהתוספות ד"ה "ותקון רבנן". **מיהו רשתו אינו ך** ולא משום שאנו תולקים על הסמ"ע בביאורו דברי התוס', אלא מחמת הנציאות שאנו רואים שברכת התורה חלה על שומרי שביעית ומתברכת להם התבואה ביותר. ואין הכוונה שהברכה תהיה זוקא בכמות, אלא באיכות שמעט נראה ומתברך, ולמפורסמות אין צריך ראיה. מאמר מרדכי בשו"ת שינון ב' ד"ה ברכת וציויתי וכו'.

ג. דעת הגר"א (ביה"ל שם) וראה בשו"ת וחידושים סי' ש"נ שהביא החזו"א יותר משלושים ראשונים שדעתם שביעית בזמן הזה מדרבנן או מדאורייתא.

ד. ודעת הילקו"י (ע' קנ) וכן סובר מרן הגר"ע יוסף ז"ל - שאין זה רק דעת הרד"ה ויש עוד ראשונים המסכימים כך ואפשר לצרף סברת הרד"ה עם עוד טעמים להקל.

ה. המקור לכ' השיטות הראשונות הוא, מסוגיא ערוכה בעניין אמירה לנכרי והבאנו כאן בקצרה את הראשונים והאחרונים שנחלקו בסוגיא הנ"ל הנוגעים למעשה.

איתא במשנה מסכת שביעית (פ"ד מ"ט) "מחזיקין ידי גויים בשביעית אבל לא על ידי ישראל" נחלקו האמוראים בירושלמי (פ"ד ה"ג) מה הפירוש "מחזיקין ידי גויים"? חד אמר חרוש בה טבאות ואנא נסב לה מינך בתר שמיטתא - פירוש חרוש בה טוב ואקנה ממנך את הפירות לאחר שמיטה. **שמע מינה מדבריו שאמירה לנכרי מותרת בשביעית!** וחד אמר אייתר - פירוש מוכרו שיצליח ויתחזק.

ויש לדון האם לר"ד שמפרש שמוחזקין ידי גויים הכוונה שאומר לו אייתר, חולק על הנ"ד שמפרש שאומר לנכרי שיעבוד ויקנה ממנו לאחר השמיטה. ונעמנו - כיון שנאסר אמירה

זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דיליה

דגם: 1101



קשר בין זאת הברכה לפרשת בראשית

מיד בסיום הפרשה האחרונה שבתורה אנו מתחילים מחדש "בראשית" ובאמת במילה "בראשית" עצמה מרומז שזוהי התחלה. להדגיש שמיד עם הסיום חוזרים שוב לגמרי מבראשית. הכל שואלים הלא כבר קראנו למדנו כל הספר ולמה מיד מתחילים באותו מעמד ובאותו יום פרשת בראשית?

מוסר השכל חשוב ניתן ללמוד מכך והוא מידת "ענוה" לומר שעם ישראל ובפרט צדיקים שבכם למרות שהם עושים הרבה דברים ודברים גדולים, הם מחשיבים את עצמם תמיד כעומדים בתחילת העבודה, כמו שמפרש בעל ה"נועם אלימלך" את הפסוק "פתחו לי שערי צדק אבוא בם" (תהילים קי"ח) שצדיקים מחשיבים עצמם תמיד כעומדים בתחילת עבודה "בפתח" לכן דוד המלך אומר: "פתחו לי שערי צדק" מבקש מהקב"ה שיפתח לו את השער כדי שיזכל לעבוד עבודת ה'. נדמה בעיניו כאילו לא התחיל כ"ש שלא חשב שכבר סיים עבודת ה' אלא הוא כל הזמן בפתח.

כמו זה מצאנו אצל אברהם אבינו ביום השלישי למילתו כתוב "והוא יושב פתח האוהל" שברור לכל שאברהם היה איש החסד מכניס אורחים וגומל חסדים, אע"פ כן כתוב והוא יושב בפתח היינו כל זמן היה חושב שהיה בפתח ובהתחלת מצות הכנסת אורחים ורק עומד להתחיל העבודה, אפילו הדרגה זו של "יושב פתח האוהל" נכתבה בכתיב חסר (ישב כתיב) ללמדנו ענוותנותו של אברהם אבינו כי

לאדוני למצוא חן בעיניך" הרי שיעקב אמר בפירוש שהוא רוצה ומעונין למצוא חן בעיני עשיו. וגם כששאל עשיו את יעקב אבינו: מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי? (היינו הדורון ששלחת לי) ענה יעקב בפירוש כדי למצוא חן בעני אדוני. הנה יעקב אבינו מצהיר כמה פעמים כי מעונין הוא למצוא חן בעיני עשיו. אבל כשהציע עשיו ואמר: אציגה נא עמך מן העם אשר אתי על זה עונה יעקב למה זה מצאתי חן בעיני אדוניך?! מה פירוש "למה" הרי שלוש פעמים בקשת למצוא חן בעיניו והנה עתה כשסוף סוף "מצאת חן" אתה דוחה זאת? כן וכן יעקב אבינו לא רצה מציאת חן כזה כך אמרו חכמים: על חינוך ילדים אי אפשר להתפשר עם רשע!

יעקב אבינו אמר: אני מצדי שלא ישפך דם, הייתי מוכן להקריב את כספי את כבודי את הכל אבל לא את חינוך הילדים שלי. מפה אנחנו לומדים - עבור חינוך הילדים חייבים אנו לעשות הרבה, לשלם ממון הרבה. העיקר שיהיה החינוך על פי דרך ישראל סבא. איננו מוכנים שתהיה דריסת רגל ולו הקטנה ביותר לעשיו בחינוך ילדינו. (מתוך ומתוק מדבש)

◆◆◆

שמות שם עשיו מורה: לעולם עשיו שונא את יעקב
"ארצה שעיר שדה אדום"

בדרך כלל נתינת שם למקום היא זכר מאורע חשוב, או על שם אדם חשוב, את המקומות המוזכרים כאן קרא עשיו מרב כעסו על יעקב - על שם עוולות שלפי דעתו עשה לו יעקב.

ארצה שעיר - על שם שיעקב לבש את עורות הגדי, כאשר לקח את הברכות כדי להראות איש שעיר. שדה אדום - על שם שיעקב קנה את בכורתו באמצעות מרק עדשים אדום.

סיפור

הצילני נא מיד אחי מיד עשיו

לכאורה יש כאן כפל לשון: הצילני נא מיד אחי מיד עשיו. דהנה ליעקב היה רק אח אחד ודי לומר הצילני נא מיד אחי. וביאר רש"י הצילני מיד אחי שאין נוהג עמי כאח, אלא כעשיו הרשע, אך עדין קשה מהו הכפל מיד אחי מיד עשיו? די לומר הצילני נא מיד אחי עשיו.

זר זהב
הבית למחבר הספר
מכירת תורה דיליה

דגם: 1102

אלו דברים פרק שמיני

דף נא:

גמ': "וב"ה אומרים מברך על היין ואחר כך מברך על היום...ד"א ברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה".

באור המשנה כי ברכת היין תדירה, לא מפני שיכול לשתות יין גם בימות החול, שלפי שרשות היא בידו אין זה סיבה שיחשב בכך לתדירה. אלא הסיבה לכך שהיא תדירה, לפי שמברכים על היין בשבע ברכות לחתן וכלה, ובברית מילה. ובברכות אלה ברכת היין חובה היא, והם תוספת לברכת היין בשבת. ולכן ברכת היין תדירה מאשר קידוש היום בשבת, ולכן ברכת היין קודמת לברכה משקדש היום בשבת.

דף נב:

גמ': "אמר רבא בברא כ"ע לא פליגי דברא משמע כי פליגי בבורא ב"ש סברי בורא דעתיד למברא וב"ה סברי בורא נמי דברא".

בתלמוד ירושלמי מקשה, לשיטת ב"ש שמברכים שברא מאור האש מדוע לא מברכים שברא פרי העץ אלא בורא פרי העץ? ומתרץ הירושלמי "יין מתחדש בכל שנה אבל מאורי האש על עיקר בריייתו אנו מברכין".

עוד קשה אם בית הלל סוברים שמברכים מאורי האש בלשון רבים כיון שיש הרבה מאורת באור (לשיטת ר"י - תוספות גיטין באש) מה ישענו על כך בית שמאי הרי גם הם מודים וברורה להם העובדה שיש הרבה גוונים באור.

אמנם הראב"ד מסביר לא כרש"י, ומפרש דהרובה תשמישין משתמשין בו אורה וחימום ובישול אוכלים, וזה לפי סברתו שסובר שמברכין על כל אש ואש ובלבד שאינו עשוי לכבוד. ואפשר דלפי זה מובן מדוע בית הלל סוברים לומר בורא מאורי מלשון רבים שזה על כל שימושי האש ואילו בית שמאי סוברים לומר ברא

מאור בלשון יחיד משום שסברו שמברכים על בריאת יסוד האש כשלעצמה שנבראה כדבר יחיד. אם כך לפי "הראב"ד" השאלה מתורצת.

נראה ליישב לשיטת "רש"י" הוא שגם לדעת בית שמאי יש הרבה מראות של צבעים לאש אך עדיין בעצם טבעה היא דבר אחד שנברא שאמנם גלומים בה צבעים רבים. שהרי נבראה אש אחת ולא אש מכל צבע וצבע ואחר כך אותרו יחדיו."

דף נג:

גמ': "תלמידי חד עביד בשוגג כב"ש ואשכח ארנקא דדהבא... אזיל ובריך ואשכח יונה דדהבא".

לכאורה קשה הרי בדף י ע"ב במשנה אמרינן: "א"ר טרפון: אני הייתי בא בדרך והטתי לקרות כדברי ב"ש וסכנתי בעצמי מפני הלסטים. אמרו לו: כדי היית לחוב בעצמך שעברת על דברי ב"ה" ומכאן מוכח להדיא שאפילו שרבי טרפון נהג כבית שמאי נהג שלא כדין וכיצד הכא תלמיד שנהג כבית שמאי וחזר למקום בו אכל כדי לברך ברכת המזון ולבסוף בא על שכרו?!

גמ': "מוטב דאמינא להו אנשאי יונה דדהבא אמר להו אנטרו לי דאנשאי יונה דדהבא".

לכאורה קשה וכי חלילה רבה בב"ח הוציא דבר שקר מפיו בשביל לקיים מצווה בהידור ויתר בנוסף לגניבת דעת אנשי השיירה איך עשה כן ונהג בחסידות על חשבון טורח ציבור? ומתרץ הט"ז (או"ח סי' קפד סק"א) שלצורך מצוה מותר לארם לשנות מפני השלום והרב אלישיב זצ"ל מבאר שאין מדובר

קפד. תוארת ר' עז בחילי חיז קפד. תוארת ר' תמר בלול חיז

זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דילוה

דגם: 1103

סימן ז

בדין קדושת סוכה ונוייה והמסתעף

א. מקור ונדר דין הקצאת הסוכה למצוותה / היקף סוכה להגינה / החילוק בין סוכה להגינה / בהגינה הזמנא מילתא ובסוכה לא / התקדשות הסוכה ע"י ישיבת אדם בה / אם הסוכה מתקדשת ע"י הגברא או ע"י התורה / להשאל על קדושת עצי סוכה / ב. בדין אי מהני תנאי בסוכה / ג' ענינים באיסור עצי סוכה / מחלוקת ר"ת ורי"ו / דין תנאי בסוכה ונויה / בנה הסוכה בחול המועד / שיטת הרי"ף שמהני תנאי שלא יחול קדושה על עצי הסוכה / האם בירי האדם לעכב חלות הקדושה / תנאי באתרוג / ג. אי קדושת סוכה היא רק על הסכך או גם על הדפנות / ד. בענין ביזוי מצוה / איסור ביזוי רצפת הסוכה / להשתמש בהשמושי מצוה כשאינו בדרך בזיון / תרי גווני ביזוי מצוה / תנאי בהדס / ביזוי מצוה לאחר שנעשת מצוותו / מנהגים שונים בשימוש בד' מינים לאחר קיום מצוותן

א

מקור ונדר דין הקצאת הסוכה למצוותה

היקף סוכה להגינה

איתא בגמ' (סוכה ט.), ארי"ט מטום ר"ע מנין לעצי סוכה שאסורים בכל שבעת, ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה', ומניא ר"ב אומר כיצד שהל שם שמים על החגיגה, כך הל ש"ש על הסוכה שנאמר חג הסוכות ז' ימים לה', מה חג לד' אף סוכה לה'. ובפשטו הא דהל ש"ש על החגיגה היינו דאיכא בהו איסור מעילה שהן קדשי חטם, ואף דהגיגה הוא קל"ל מ"ט איסורא מיהא איכא כמ"ש התוס' בגדרים (ו. ד"ה אלם) ובערך מקומות. אלא דא"כ גם סוכה דמקרגין להגיגה הוי"ל להאסר באיסור מעילה כחקדש, וזה לא מצינו שהרי סוכה הוא בכלל תשמישי מצוה ולא הקדש.

ועוד ק"ב, מיכ"ב רפ"י שם (ד"ה על) הי"ל: שהלמי חגיגה הל ש"ש עליהם לאסרם עד לאחר הקטרת איטורים דזכי בהו בחר חכי משולחן גבוה כעבד הנושל פרס', עכ"ל. ולכאורה אם הוא מדין מעילה, הא קי"ל בריש מעילה (ב.) שקי"ל יוצאים מידי מעילה מיד לאחר זריקה, ולא לאחר הקטרת איטורים.

והמבואר מזה, דהא דחל ש"ש על החגיגה אין הסוכה לאיסור מעילה, אלא ס"ל לרפ"י שהאיסור בחגיגה הוא מדין הוקצה למצותו, שכל שלא הוקטרו אמוריו מתסר באכילה מדין הוקצה למצותו, ורק אחר הקטרת מותר באכילה כמ"ש הרמב"ם (מסולי המוקדשין פי"ח ה"ח) שהאיטורים מתירים הבשר לאכילה, והוא מדין הוקצה למצותו, ועי"כ ילפינן חקטא לסוכה שגם היא הוקצתה למצותה, וזה שלא כדעת התוס' בזבחים (כב. ד"ה הלכתא) ובמנחות (יד. ד"ה הלכתא) דפליגי וס"ל דאיטורים לא מקרי מתיר לאכילה. (ועיין במו"מ שם ובמנחת"ק פי"ח ה"ד).

החילוק בין סוכה להגינה

ואכתי יש לבאר האם קדושת הסוכה הני דומיא דקדושת הגוף של חגיגה בכל מילי, ומצינו בזה כמה חילוקים.

האחד, שקדושת הגוף נשארת באיסורו גם לאחר החקרבה, דקדושה בבדי לא מקשה, ואילו סוכה פשיטא שלאחר סוכות תו ליכא קדושה בסוכה. ויש לדחות דגם בקדה"ג מצינו דהיכא דנעשית מצותו מקעה הקדושת, אבל אכתי הוא חלוק היכא דנפלה הסוכה בתוך התג שעדיין לא נגמרה מצותו, וכתבו התוס' בסוכה (ב. ד"ה מכיון) שבנפלה כל האיסור מה"ת, ואילו גבי קדשים שמתו אע"פ שיצאו מידי מעילה מ"מ מקדיש קדשי כמ"ש הגר"ת.

ועוד, שלי"ד לקדושת הגוף שהוא איסור תנאה גמור בכל מעצב, אבל בסוכה אין איסור אלא שימוש המבטלה מקדושתה כמו לקחת קיסם ממנה ולחנות ממנו, אבל מותר לסמוך עליה, ולחניח עליה דברים וכמ"ש הט"ז (סי' תרלח סק"ג) וכדמשמע בתוס' בשבת (כב. ד"ה אבותיהן).

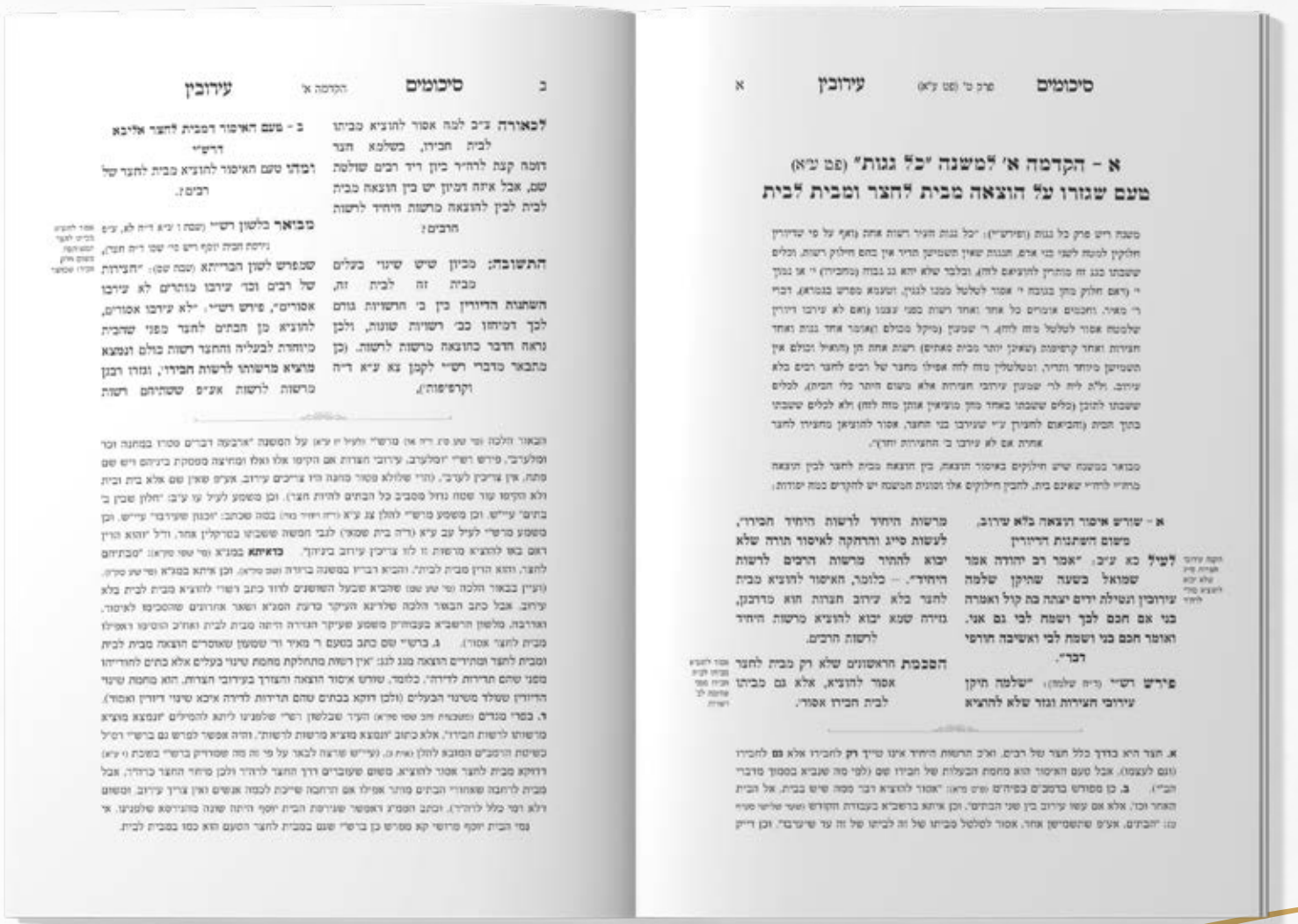
בהגינה הזמנא מילתא ובסוכה לא

והנה כתב חרמ"א (סי' תרנח סוס"א) וז"ל: "כ"ז לא מיירי אלא בסוכה שיושב בה פ"א אבל אם חזינה לסוכה ולא ישב בה לא נאסרה דהזמנה לאו מילתא היא", עכ"ל. וכתב ע"ז הט"ז (שם) להקשות, חדי מקשינן סוכה להגינה וא"כ כמו שבהגינה מתסר בהזמנה בקדושת פת, ה"נ יש לאסור בסוכה שהרי אין הדקש למחצה. ותירץ שע"כ לא לכל מילי אתקש שא"כ הסוכה תזדה קדוה"נ, אלא ע"כ דה"ק קרא, חג הסוכות וגו' שבעת ימים, שתהיה הסוכה קדושה לז' ימים וא"א לבטל קדושתה עכ"ד. ואכתי צ"ב אמאי לא נימא דלכל הפחות לז' ימים של קיום הסוכה תהני מדין הזמנה דומיא דהגינה.

ונראה הביאור בט"ז (שם) דחלוק מציאות דין הגינה מסוכה, שעיקר דין חגינה הוא ע"י קדושת פה שבדיבורו מחיל עליו קדושת שלמים, והוא חל בדיבור בעלמא, משא"כ סוכה של"מ דיבורו וחזמנתו אלא צריך ישיבת סוכה שתחופכתו לחפצא של מצות, ורק אח"כ אוסרת התורה את חסוכה בשימושים אחרים, אבל אין הוא חל ע"י הגברא, אלא הוא מחקדש ע"י התורה ברגע שהתחיל מצוותו, וכ"ה גם בשאר חפצא של מצות, כמבואר בט"ז (או"ח סי' סה) ובמשנ"ב שם (ס"ק כב) שלא נאסר בחזמנה בעלמא.

זר זהב
הבית למחבר הספר
מכירת תורה דיגיטלית

דגם: 1104



סיכומים מרכ"ז (סט ע"א) עירובין א

א – הקדמה א' למשנה "כל גגות" (סט ע"א)
טעם שגזרו על הוצאה מבית לחצר ומבית לבית

משנה ריש פרק כל גגות (ופירש"י): "כל גגות חצר רשות אחת (נראה על פי שיטתו חילקין למטה בשני בתי ארם, תגגות שאין השטיחין תדיר אין בהם חילוק רשות, וכלים שבשניהם כגון זה מותרין להוציאם להן). ובלבר שלא יהא גג גבוה (בתוספתא) י' או נמוך י' (נראה חילוק בתן בגובה י' אמות לשלשל מעבו לגגין, ושעמא משום בפוריא, דבני ר' מאיר, וחכמים אוסרים כל אחר ואחר רשות בפני עצמו (נראה לא עיבבו דיורין שלשמה אסור לשלשל מזה לזה). ר' שמעון (מיקל מכולם ואמר אחד גגות ואחד חצירות ואחר קרפיפות (שאינן יותר מבית מאתים) רשות אחת הן (תוספתא) וכולם אין השטיחין מיחדר ותדיר, ומשלשלין מזה לזה אפילו מאחד של רבים לאחד רבים בלא עירוב, ולא ליח לר' שמעון עירובי חצירות אלא משום היתר כלי חרס), לכלים ששבתו לתוכן (כלים ששבתו באחד מהן מוציאין אותן מזה לזה) אלא לכלים ששבתו בתוך תבית (וחביאום לחצירן ע"י שעירבו בני חחצר, אסור להוציאן מחצירו לחצר אחרת אם לא עירבו בי חחצירות יחדן).

מבואר במשנה שיש חילוקים באיסור הוצאה, בין הוצאה מבית לחצר לבין הוצאה מחצר לחצר שאינם בית, להבין חילוקים אלו ומהות המשנה יש להקדים כמה יסודות:

א – שורש איסור הוצאה בלא עירוב.

משום השפעות הדיוורין

לעיל כא ע"ב: "אמר רב יהודה אמר שמואל בשעה שהקין שלמה עירובין ושתלה ידים יצאה בת קול ואמרה בני אם חכם לבך ושמח לבי גם אני. ואומר חכם בני ושמח לבי ואשיבה חורפי רבר".

פירש רש"י (ריה שלמה): "שלמה תיקן עירובי חצירות וגזר שלא להוציא משלה היחיד לרשות היחיד חבירו, לעשות טיג והרחקה לאיסור תורה שלא יבוא להחזיר מרשות הרבים לרשות היחידי". – כלומר, האיסור להוציא מבית לחצר בלא עירוב חצרות הוא כדרבנן, גזירה שמא יבוא להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים.

הסבמת הראשונים שלא רק מבית לחצר אסור להוציא, אלא גם מביתו לבית חבירו אסור.

א. הצר היא בדרך כלל חצר של רבים, ואכ חרשות היחיד אינו שייך **רק** לחבירו אלא **גם** לחבירו (גם לעצמו). אבל טעם האיסור הוא מחמת הבעלות של חבירו שם (לפי מה שכתב בסמוך מדברי הב"י). **ב.** כן משמע ברמב"ם בפיהמ"ש (שם פ"א): "אסור להוציא רבר ממה שיש בבית, אל הבית האחר וכו'. אלא אם עשו עירוב בין שני הבתים", וכן איתא ברשב"א בעבודת הקודש (שער שלישי סערי טז): "הבתים, אע"פ שהשניהם אחר, אסור לשלשל מבחוצ של זה לבחוצ של זה עד שיערבו". וכן דייק

לכאורה צ"ב למה אסור להוציא מביתו לבית חבירו, משלמא חצר רומה קצת לרחיר בין ריר רבים שולטת שם, אבל איזה הענין יש בין הוצאה מבית לבית לבין להוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים?

התשובה: מבין שיש שינוי בשלים מבית זה לבית זה, **השתעות הדיוורין** בין בי חרשויות גורם לכך דמיחזו כבי רשויות שונות, ולכן נראה חדבר כהוצאה מרשות לרשות. (כן מתבאר מדברי רש"י לקמן צא ע"א ריה וקרפיפות).

מביאר בלשון רש"י (שבת ו ע"א ריה לא, ע"ש בחוס' חבית וזקף ריש מי שהו ריה חצר), שמפרש לשון הברייתא (שבת שם): "חצירות של רבים וכר עירבו עוחרים לא עירבו אסורים", פירש רש"י: "לא עירבו אסורים, להוציא מן הבתים לחצר מפני שהבית מיוחרת לבעלים והחצר רשות כולם ונמצא מוציא מרשותו לרשות חבירו, ומרו רבנן מרשות לרשות אע"פ שמחיתם רשות

ב – טעם האיסור דמבית לחצר אליבא דרש"י
ומדוע טעם האיסור להוציא מבית לחצר של רבים?

אסור להוציא מבית לחצר משום מקום אחר

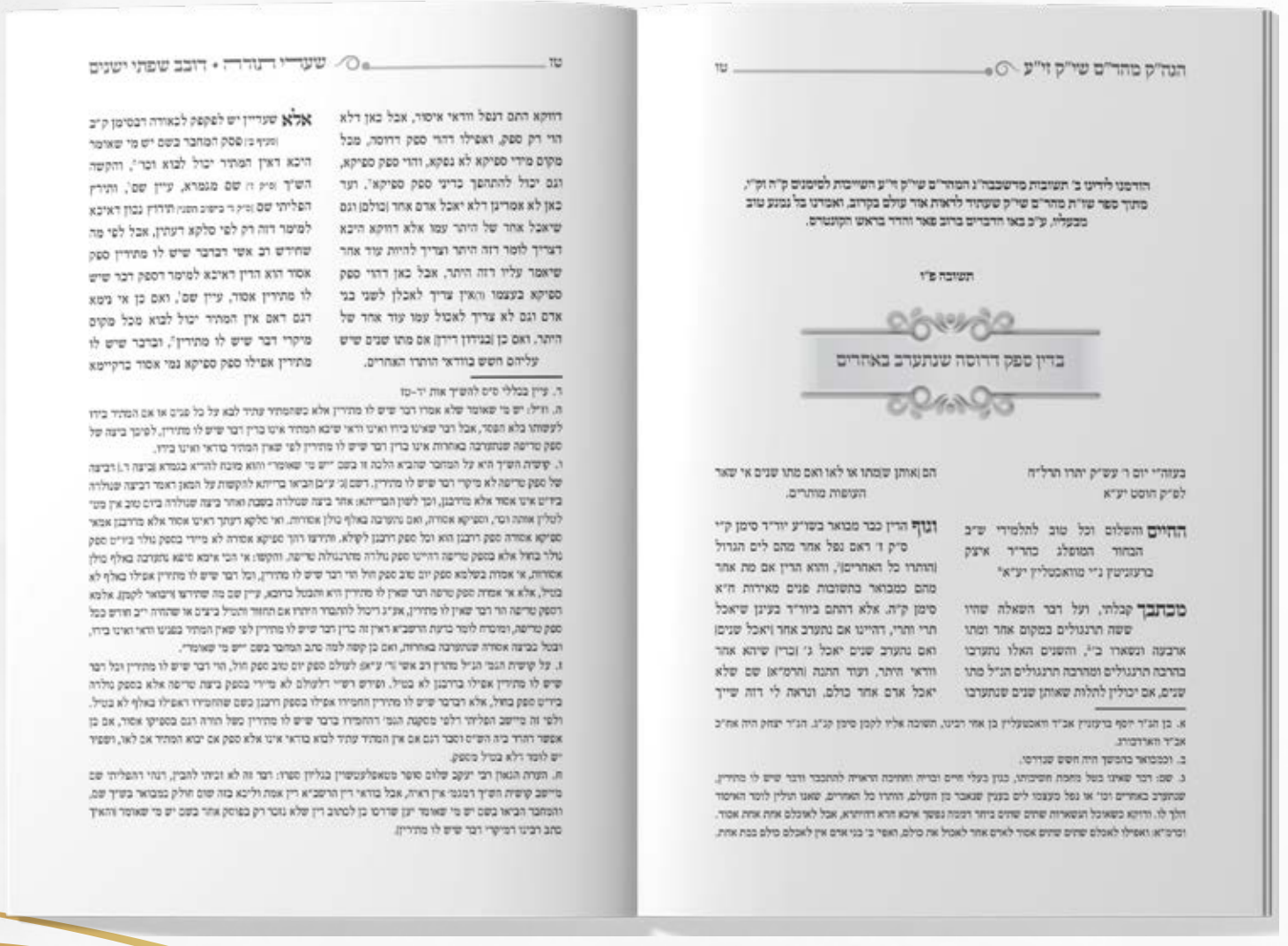
השוה עירוב חצרות מיני אלא יכול להוציא מזה לזה

אסור להוציא מבית לחצר מפני שהבית מיוחרת לבעלים

ובאור הלכה (סי שע סי"ג ריה אי) מרש"י (לעיל יז ע"א) על המשנה "ארבעה רברים מטרו במחנה וכר ומלעיר", פירש רש"י "מלעיר: עירובי חצרות אם היקיפו אלו ואלו ומחיצה מסמכת ביניהם ויש שם פחח, אין צריכין לערב". (ודלי שלולא מטרי מחנה היו צריכים עירוב, אע"פ שאין שם אלא בית ובית ולא היקיפו עור שמה נחל מסביב כל הבתים להיות חצר). וכן משמע לעיל עו ע"ב "חלון שבין ב' בתים" עיי"ש. וכן משמע מרש"י לחלן צג ע"א (ריה יחיר מה) במה שכתב: "וכגון שעירבו" עיי"ש. וכן משמע מרש"י לעיל עב ע"א (ריה בית שמאי) לגבי חמשה ששבתו בסרקלין אחר, ודלי "ומזה הוין ראם באו להוציא מרשות ז' לו צריכין עירוב ביניהן". **כראיתא** במג"א (שי שפי סק"א): "סבתיהם להחצר, הוא הדין מבית לבית". (והביא רבריו במשנה ברורה (שם סק"א). וכן איתא במג"א (שי שע סק"ח). (ועיין בבאור הלכה (שי שע שם) שהביא שבעל השושנים לחוד כתב רשי להוציא מבית לבית בלא עירוב. אבל כתב הבאור הלכה שלרעת העיקר כרעת הסג"א ושאר אחרונים שהסכימו לאיסור. ואורבה, מלשון הרשב"א בעבותין משמע שעיקר הגזירה היתה מבית לבית ואח"כ הוסיפו ראפילו מבית לחצר אסור). **ג.** ברש"י שם כתב בטעם ר' מאיר ור' שמעון שאסרים הוצאה מבית לבית ומבית לחצר ומחצירים הוצאה מנו לנו: "אין רשות מתחלקת מחמת שיעור בעלים אלא בחים להחזיקו מפני שהם חצירות לרירה", כלומר, שהיש איסור הוצאה והטרך בעירובי חצרות. הוא מחמת שיעור היחידין שבלר משיעור הבעלים (ולכן דוקא בבתים שהם חצירות לרירה איכא שיעור דיחרן ואסור). **ד.** בספרי מנרים (פשטות הט שפי פרשה) העיר שבלשון רש"י שלפנינו ליתא להמילים "ונמצא מוציא מרשותו לרשות חבירו", אלא כתוב "ונמצא מוציא מרשות לרשות", והיה אפשר לפרש גם ברש"י רס"ל כשיטת הרמב"ם המובא להלן (שאת ה), (עיי"ש שרצה לבאר על פי זה מה שמוריק ברש"י בשבת (י ע"א) רחוקה מבית לחצר אסור להוציא, משום שעוברים דרך החצר לרחוק ולכן פחוי החצר כרחוק, אבל מבית לחצר שאחורי הבתים פחוי אפילו אם הרחבה שיכה לכמה אנשים ואין צריך עירוב. ומשום רלא ומי כלל לרחוק). וכתב הפמ"ג דאפשר שעירובי הבית יוסף היתה שיטה מהעירובא שלפנינו. אי נמי הבית יוסף מרשי קא מפרש כן ברש"י שגם בבית לחצר הטעם הוא כמו בבית לבית.

זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דילוה

דגם: 1105



הנה"ק מוהר"ם שי"ק זי"ע — עז

הזדמנו לידינו ב' תשובות מרשבבה"ג המוהר"ם שי"ק זי"ע העוסקות לסומכוס ק"ה וק"ו, מתוך ספר שו"ת מהר"ם שי"ק שעתידי לראות אור עולם בקרוב, ואבינו בל נמנע טוב מבעלה, ע"כ באו חדבדים ברוב מאי והידר בראש הקונטרס.

תשובה ס"ו

בדין ספק דרוסה שנתערב באחרים

בעזהי"ת יום ר' עש"ק יתרו תרל"ח לפ"ק הוסט יע"א

החיים והשלום וכל טוב להלמידי ש"ב הבחור המופלג כהר"ר אריק ברעזינשין נ"י מוואבטלין יע"א

מכתבך קבלתי, ועל רבר השאלה שזוז ששה הרנגולים במקום אחד ומתו ארבעה ונשארו ב'י, והשנים האלו נתערבו בחרבה הרנגולים ומחרבה הרנגולים הנ"ל מתו עגים, אם יכולין להלות שאותן שנים שנתערבו הם (אותן שמתו) או לאו ואם מתו שנים אי שאר העופות מותרים.

ונוף הדין כבר מבואר בשו"ע יור"ד סימן ק"י ס"ק ד' ראם נפל אחד מהם לים הגדול (והותרו כל האחרינן), והוא הדין אם מת אחד מהם כמבואר בחשובות פנים מאירות ח"א סימן ק"ח. אלא דהתם ביזר"ד בעינן שיאכל תרי תרי, דהיינו אם נתערב אחר (אכל שנים) ואם נתערב שנים יאכל ג' וברין שיהא אחר ודאי היתר, ועוד התנה (תרמ"א) שם שלא יאכל אדם אחר כולם. ונראה לי דזה שייך

א. בן הג"ר יוסף בערנשין אב"ד וואסטעלין בן אחי רביט, תשובה אליו לקמן סימן קנ"ג. הג"ר יצחק היה אחי"כ אב"ד האדבורנ.

ב. וכמובאר בהמשך היה חשש שנדרסה.

ג. שם: רבר שאינו בשל תורה חשיבותו, בגון בעלי חיים וכריה ותחיכה הראויה להתחבבר ודבר שיש לו מתירין, שנתערב באחרים וכו' או נפל בעצמו לים בענין שנאבר בן הטולם, התירו כל האחרים, שאנו תולין לומר האיסור חלף לו. ודוקא כשאוכל הנשארות שהם שוים ביחר דמכח נפשר איכא תרא דחיישא, אבל לאוכלם אחת אחת אסור. וכרי"א ואפילו לאוכלם שהם שוים אסור לארם אחר לאוכל את כולם, ואפי' ב' בני ארם אין לאוכלם כולם בבת אחת.

דוחקא החם דנפל וחראי איסור, אבל כאן דלא הוי רק ספק, ואפילו הרור ספק רחמנא, מכל מקום מיהי ספיקא לא נפקא, והרי ספק ספיקא, וגם יכול להתחשך בריעי ספק ספיקא', ועד כאן לא אמרינן דלא יאכל אדם אחר (בולמן וגם שיאכל אחר של היתר עמו אלא דוחקא היכא דצריך למיר רזה היתר וצריך להיות עוד אחר שיאסר עליו רזה היתר, אבל כאן הרי ספק ספיקא בעצמו (ה"ן צריך לאכלן לשני בני אדם וגם לא צריך לאכול עמו עוד אחר של היתר, ואם כן (בנירון ריריך) אם מתו שנים שיש עליהם חשש בוודאי הותרו האחרים.

אלא שעריין יש לפקפק לכאורה רבסימן ק"כ (סעיף ב) ספק המוכר בשם יש מי שאומר היכא ראין המתיר יכול לבוא וכר', והקשה הש"ך (סיק ז) שם מגמרא, עיין שם', והרדן הפליתי שם (סיק ר בישוב הסתק) הרדן נכון דאיכא למימר רזה רק לפי סלקא רעתין, אבל לפי מה שחירש רב אשי רבדבר שיש לו מתירין ספק אסור הוא הדין ראיכא למימר רספק רבר שיש לו מתירין אסור, עיין שם', ואם כן אי נימא רגם ראם אין המתיר יכול לבוא מכל מקום מיקרי דבר שיש לו מתירין', ובדבר שיש לו מתירין אפילו ספק ספיקא נמי אסור ברקיימא

ר. עיין בכללי סיום להש"ך אות יר-נז

ת. (ויל) יש מי שאומר שלא אמרו רבר שיש לו מתירין אלא כשהמתיר עתיר לבא על כל פנים או אם המתיר בידו לעשותו בלא הפסר, אבל רבר שאינו בירו ואינו יראי שיבא המתיר אינו ברין רבר שיש לו מתירין, לפיכך בידה של ספק טרפה שנתערבה באחרות אינו ברין רבר שיש לו מתירין לפי שאין המתיר בדאי ואינו בירו.

ו. קשיות הש"ך הוא על המחבר שהביא הלכה זו בשם "יש מי שאומרי" והוא מימה להרי"א בגמרא (ביצה ד.) רבדבר של ספק טרפה לא מיקרי רבר שיש לו מתירין. רשם (ב' ע"ב) הביאו בריייתא לתקשות על האמן האמר רביצה שנולדה בייום אינו אסור אלא מידבקן, וכך לשון הבריייתא: אחר ביצה שנולדה בשבת ואחר ביצה שנולדה ביום טוב אין מני לעולין אותה ושל, ומקיקא אומרת, ואם נתערבה באלף טלין אומרת. ואי סלקא רעתך ראינו אסור אלא בדרבקן אבאר מקיקא אומרה ספק דרבקן הוא ובל ספק דרבקן לקולא, ותרצו רוך מקיקא אומרה לא מיירי בספק נולר ביום טוב נולר בחול אלא בספק טרפה רהיינו ספק טרפה שנולרה טרפה, ותקשו: אי הכי אימא סיפא נתערבה באלף טלין אסורות, אי אמרת בשלמא ספק יום טוב ספק חול הוי רבר שיש לו מתירין, ובל רבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטיל, אלא אי אמרת ספק טרפה רבר שאין לו מתירין הוא והבטל ברובא, עיין שם מה שהרגיש וישובו לקמן, אלמא רספק טרפה הוי רבר שאין לו מתירין, אע"ג רישל להתחבר היתרו אם התחזר והבטל ביצים או שהחזיר ריב ושרש בכל ספק טרפה, ומסרתי לומר בדעת הרשב"א ראין זה בדין רבר שיש לו מתירין לפי שאין המתיר בפנינו וראי ואינו בירו, ובבל בבביצה אסורה שנתערבה באחרות, ואם כן קשה למה טהב המחבר בשם "יש מי שאומרי".

ז. על קשיות הגבר הנ"ל מדברין רק אשי ור' ע"א לעולם ספק יום טוב ספק חול, הרי רבר שיש לו מתירין הבל רבר שיש לו מתירין אפילו בדרבקן לא בטיל, ושיטת רשי ורלעולם לא מיירי בספק טרפה אלא בספק טרפה בידים ספק בחול, אלא רבדבר שיש לו מתירין התחילו אפילו בספק דרבקן כשם שהחזירו ראפילו באלף לא בטיל. ולפי זה ניישב הפלתי רלפי מסקנת הגמ' דהחזירו בדבר שיש לו מתירין כשל הדרה הגם בספיקו אסור, אם בן אפשר דהתם ביה הש"ס וסבר דגם אם אין המתיר עתיר לבא בדאי אינו אלא ספק אם יבא המתיר אם לאו, ושפיר יש לומר דלא בטיל בספק.

ח. הערה הגאון רבי יעקב שלום סופר מטאפלעטשין בגליון שערי: רבר זה לא זכיתי להבין, רגבי הפלתי שם מיישב קושיות הש"ך (בגבי ארן ראת, אבל בדאי רין הרשב"א רין אמת וליכא בזה שום חלק במבואר בש"ך שם, והמחבר הביאו בשם יש מי שאומר יען שדרכו בן לטהב רין שלא נזכר רק בפוסק אחר בשם יש מי שאומר והאיך טהב רביבו דבריקרי רבר שיש לו מתירין?

זר זהב
הבית למחבר הספר
מביות התורה דיליה

דגם: 1106

פרק ג'

אירוסין ונישואין

שידוכין

א. חז"ל קוראים ל'גמירת השידוך' ה'וואדט' וה'תנאים' - 'שידוכין'[א], ולא כטענת שנשרשה בזמנינו לקרוא לכך 'אירוסין', ולחתן וכלה - 'מאורסים'.

אירוסין

ב. חז"ל קוראים 'אירוסין' - ל'קידושין'[ב].

'קידושין' היא מצות עשה מהתורה, לקנות את האשה בקנין קידושין לפני הנישואין[ג], וטעם המצות כדי לעשות חכנה לנישואין[ד], והמנהג לקרש בטבעת[ה].

ברכת אירוסין

ג. מברכים על הקידושין את ברכת האירוסין[ו], מעיקר הדין היה על החתן לברך בעצמו כשאר ברכות המצוות[ז], וחקנו שמסדר הקידושין יברך כדי שלא לבייש את מי שאינו יודע לברך[ח], ונהגו לאמרה על כוס יין[ט] ומברך על היין תחילה[י].

נישואין

ד. אמרו חז"ל דה'נישואין' הוא ה'חופה'[יא], 'חופה' הינה: י"א יחוד[יב]. י"א הבאה

א. דיני שטר התנאים יבואר בס"ד ס"א הערה ב.

ב. קידושין (ג).

ג. וכדכתב הרמב"ם (אישות ג"א ה' א"ב) 'כיון שנתנה תורה נאמרו ישראל שאם ירצה האיש לישא אשה, יקנה אותה תחילה בפני עדים ואחר כך תהיה לו לאשה, מנאמר 'כי יקח איש אשה ובא אליה', וליקוחין אלו מצות עשה של תורה הם'.

ד. חינוך (מצוה תקנ"ב).

ה. רמ"א (אבה"ע סי' כז ס"א), על פי זוהר"ק (פינחס ר' תישקון ל' תישקון י').

ו. מובא בנספחים שבסוף הספר, סדר החופה עמוד ב"ת

ז. רמב"ם (אישות פ"ג הכ"ג).

ח. רמ"א (אבה"ע סי' ל"ד ס"א), בית שמואל (שם ס"ק ב) בשם מרישה.

ט. שו"ע (אבה"ע סי' ל"ד ס"ב), והוא תקנת הגאונים, ומובאת בשע' שרמת מא. ד"ה אי מיבע"ז), והטעם שמחמת חשיבות הברכה תקנו לאומרה על הכוס, וכעין מה שאומרו בגמרא (פרמות לח:) 'אין אומרים שירה אלא על היין', וכמו בברית מילה, הבדלה, ושבע ברכות, על פי באור הגר"א (שם ס"ק מז) ושו"ת שבט הלוי (ח"ט סי' ע"ג).

י. שו"ע (שם).

יא. כתובות (נא: - נב.), והיינו שהחופה היא חלות הנישואין.

יב. שקושין בחדר היחוד, תוספות (שבועה כה:), על פי באור הגר"א (שם ס"ק מז).

לביתו אפילו בלי יחוד[א]. י"א פרישת טפה על ראשם בשעת הברכה[ב]. י"א שהחתן מכסה את הכלה בהינומא (בארעקין)[ג], ושארת מכוסה בהינומא עד אחרי הקידושין[ד].

להלכה לשו"ע כשיטה א'[ה], לרמ"א כשיטה ב' וג'[ו], והמנהג לעשות ככל ארבעת השיטות[ז].

ברכת נישואין

ה. מברכים על ה'חופה' את ברכת הנישואין, בעת שנמצאים תחת החופה, ברכות אלו נקראים בלשון חז"ל 'ברכת החתנים'[ח], ובלשוננו 'שבע ברכות'[ט], ונהגו לאמרם על כוס של יין[י].

א. ר"ן (שם ד"א ד"ה כתובות).

ב. בית יוסף (אבה"ע סי' ס"א) בשם הגיטהד, והביאו רמ"א (אבה"ע סי' ג'ז), על פי ביאור הגר"א (שם ס"ק ע), ס"ז (ח"ד סי' שס"ב ס"ק א, אבה"ע סי' ס"א ס"ק א, סי' ס"ה ס"ק א), ומקורו מהמקנה (שם) וחזו"א (אבה"ע סי' ס"ב) לנקשה, והכיוון כן הנקנה דאי חדר יחוד הוי הנישואין 'קנוה האיך מברכים והולכים בינתיים לחדר יחוד, והא ההליכה הוי הפסק, אלא על כרחך דהחופה קונה, ובעניר מקודש שי' ג'ז ס"א) כתב טיה כבית עם צורת הפתח מארבע צדדים.

ג. תוספות (שבת יב: ד"ה לחופה), מרדכי (כתובות פי' קל"ב), והובא בדרכי משה (אבה"ע סי' ס"א סי"ק א), ב"ח (אבה"ע סי' ס"א), דרישה (אבה"ע סי' ס"ו א), ועיינו לבתולה אבל אלמנה ביחוד. והוכיח כן הגרדבי (שם) ממה שאומרים בברכה 'מקדש עמו ישראל על ידי חופה וקידושין' ולאאורה קשה למה מקדימין חיבת 'חופה' שהוא הנישואין לפני 'קידושין' שהוא האירוסין אלא רואים מכאן דקידושין החופה בהינומא לפני הקידושין.

ד. ויש המקשים אם כן איך עושים את הנישואין לפני הקידושין ומכאר השיע' המלך (אישות פ"י חופת חתנים, סעיף ח') דדעת הרבה ראשונים דכן יכול לחול כיון שהיא יושבת מכוסה בהינומא עד אחרי הקידושין, ועיין בהערות על השיע' המלך שם), וכן משמע ברש"י בקידושין (יג:).

ה. אבן העזר סי' נ"ה ס"א, וכן פסקו בית שמואל (שם ס"ק ה), קיצור שו"ע (סי' קכ"ו ס"ג), וכן במשב"ז (סי' שלט ס"ק ל"ב) חושש חזק לשיטה זו.

ו. אבן העזר סי' נ"ה ס"א, על פי ביאור הגר"א (ח"ד סי' שס"ב ס"ק א, אבה"ע סי' ס"א ס"ק א, סי' ס"ה ס"ק ב).

ז. חלקת מחוקק (סימן נ"ה ס"ק ב) בשם ב"ח (סי' ס"א ד"ה ואיש).

ח. כתובות (ז:), בגמרא איתא רק ששה ברכות, ואנו מוסיפים ותחלה את ברכת הגפן וכדלקמן.

ט. ואלו הם הגפן, שהכל ברא לכבודו, יוצר האדם, אשר יצר את האדם בצלמו, משוש תשיש, שמח תשמח, אשר ברא ששון ושמחה, ומובאים בנספחים שבסוף הספר, סדר החופה עמוד ס'.

י. וראה בפ"ח ס"ו בהערה ניתן הפוסקים אירה הקנה יותר קדושה ועיקריית כוס האירוסין או הנישואין, וכ"ל בברכת אירוסין, שו"ע (אבה"ע סי' ס"ב ס"א) וראה בפ"י ס"ה החילוק בסדר אמירתם בין החופה לסעודות החתונה והשבע ברכות.

זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דיליה

דגם: 1107

ענייני דזמנא - ט"ו בשבט — **שבט ג'**

מנצפ"ך בשלח י"ב שבט תשפ"ג

שלשה נידונים בענייני ברכות

אכל שניצל והתברר שהיה דג, ושוב רוצה לשתות חלב / מדוע אין ברכה אחרונה על ריח / ברכה אחרונה

ענין א. אכל שניצל והתברר שהיה דג, ושוב רוצה לשתות חלב

מעשה באדם שאכל שניצל על דעת שהוא שניצל בשר, ובשעירך 'שהכל' חשב בדעתו בפורש לפטור כל אוכלים אחרים שברכתם כך. לאחר שהחל באכילה שם על ליבו שהשניצל הוא 'דג', או אז התליש שאם כבר אינו 'בשרי' ישנה כוס חלב.

א. ברכת שהכל על שניצל אם פוטרת גם חלב

ויש לשאול האם צריך לברך שוב ברכת 'שהכל' על החלב, שהרי על זה ודאי לא היתה כוונתו מתחילה, או שסוף סוף, כיון שחשב מפורש על כל הדברים שברכתם שהכל, לא יברך.

ב. הוכחה ממברך מזונות ומרבה בהם

ויש לדון אם אפשר לפשוט ניתון זה מדברי השער הציון [קס"ח כ"א] שחידש, שאם בירך 'מזונות' ואכל מיני מאכל, ולאחר שאחר קצת 'ירא כי טוב', רוצה לאכול שוב עוד והכל יחד יצטרף לכדי שיעור קביעות סעודה. אזי, אם מה שאכל מעכשיו לבד הוא שיעור קביעות סעודה, ודאי שכעת צריך לברך 'המוציא'. אך אם לא, וכעת מה שיאכל יהיה פחות משיעור סעודה, צריך לברך שוב **מזונות**, והטעם הוא משום שב'מזונות' הראשון ודאי לא חשב על זה, כי אירעת היה מברך 'המוציא'.

ואם כן ישנה תוכחה לשאלתנו שצריך לברך שוב.

אלא שיש שחילקו, שמם, אחרי שחזה לאכול עוד, הוברר שהברכה הראשונה שבירך היתה ברכה מקולקלת, שהרי באמת היה צריך לברך 'המוציא', ולכן צריך לברך שוב. מה שאין כן כאן ה'שהכל' על השניצל היתה ברכה טובה.

ג. הוכחה ממברך ברכה על כל פרי בפשרה

ויש שרצו להוכיח להרף מדברי השערי תשובה [ר"ו ד'], שאם אדם היה סבור שצריך לברך ברכה ראשונה על כל פרי, ובירך פעם ראשונה ושעם שניה, ובאשר בא לברך על

הפרי השלישי, הפיח לו שלא יברך שוב, אכן אין צריך לברך אף שהיה בדעתו [בטעותו] להגביל את הברכה הראשונה לפרי הראשון בלבד, ואת הברכה השניה לפני השני.

ואם כן יש להוכיח לכאורה שה"ה כאן אין צריך לברך.

אלא שיש לחלק בין אם הסיח דעתו **מהאכילה**, כמו כאן בנקודה של השניצל, לבין אם הסיח דעתו **מהברכה**, שאז אף שחשב בברכתו לברך רק על פרי אחד, מכל מקום, כיון שסוף סוף חשב לאכול הכל, לא צריך לברך.

ד. תוריזו בטעות את התמין בליל שבת

מקרה דומה הובא בבית המדרש, על אשה שבטעות בליל שבת הוריזה את הצ'ולנט מהאש, ובלית ברירה צריך לאוכלו, ופסק מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל שצריך לברך שוב [ויש לדון אם צריך לברך אף שבוודאי היתה על מין תפר"א [של המרק]. ויש לפלפל בזה אם תפר"א של צ'ולנט זה 'חמצא' אחר]. ואם כן ה"ה כאן יצטרך לברך שוב על התחב.

ועי' שער הציון [תע"ב מ"ו] שכתב לגבי ארבע כוסות: ומטתברא דצריך שם כן לברך מחדש דהרי כמעלן, לדידן דמברך על כל כוס.

ענין ב. ברכה אחרונה על ריח

א. ישובים בזה

יש לשאול מדוע אין מברכים ברכה אחרונה על ריח, ושה שזנה ריח מאוכלים שמברכים ברכה ראשונה ואחרונה.

ומציגו כמה ביאורים בזה:

א. ושי' בגדה [כ"ב] כותב משום שהיא הנאה מועטת[א].

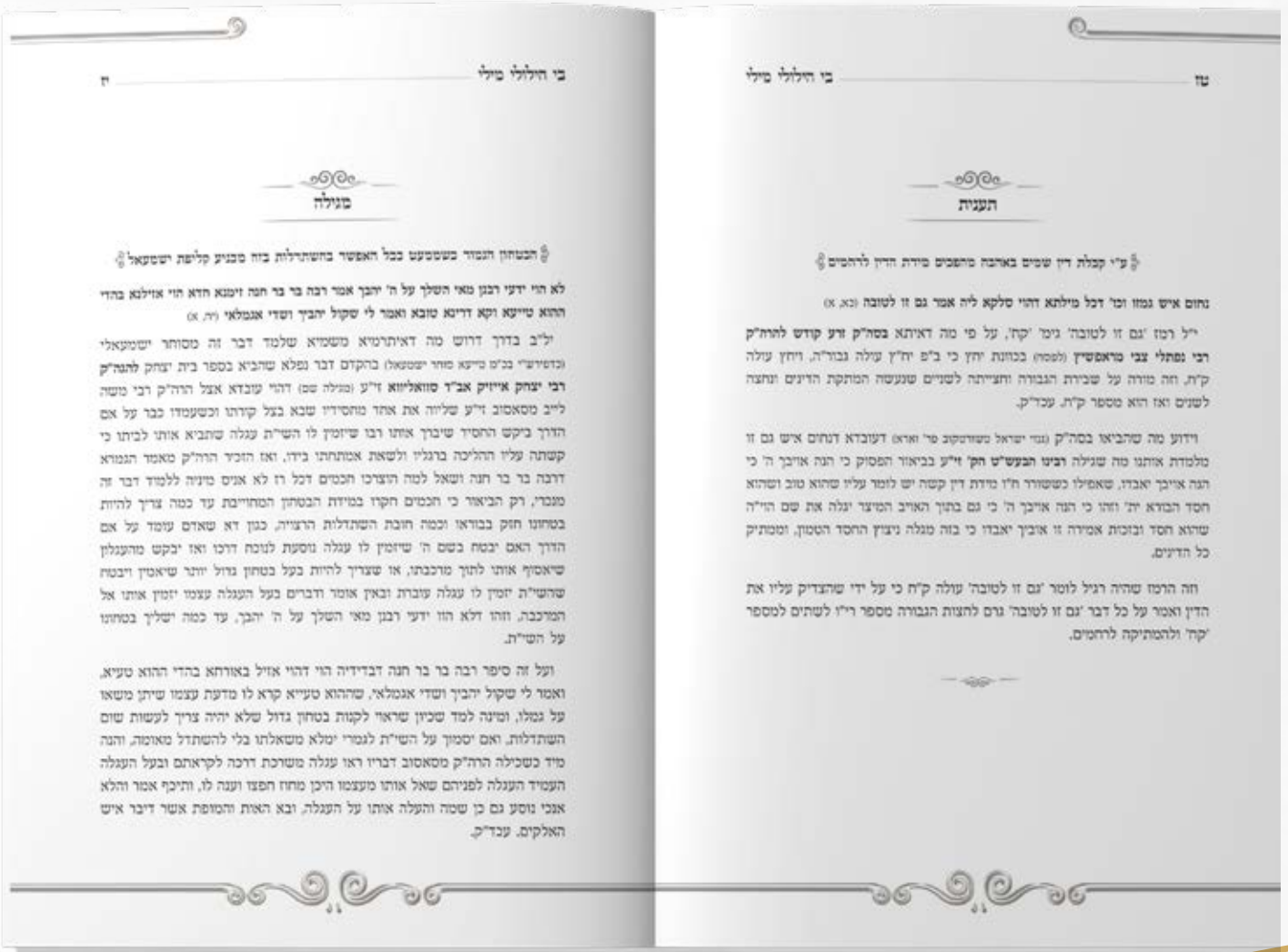
ב. הכל-בו[ב] כותב משום שתנאת הריח עוברת מיד. אלא שהקשה החזון איש [או"ח סי' כה סק"ד] שהרי גם הנץ שאכלו ישראל במדבר היה מתעכל מיד באברים, ובכל זאת בירכו ברכת המזון. [ויש לדון בדבריו, שיש לחלק, שבריח, הרי כמעכל מיד ולא מזהר בגוף כלל וחשם מכך שהריח, והרי זה באותו זמן העיכול, מה שאין כן במץ הרי שבעו מזה זמן רב].

א. ולפי דבריו מיושב גם מדוע לא מברכים שהחייני על הריח, מגן אברהם [רס"י א'], ואגב אורחיה למדנו מדבריו באור חדש גדול, שאין כתתו שהרי זה מאוכל פחות מכזית ואין בזה 'שיעור', כי הרי באוכל מברכים 'שהחייני' אף על פחות מכזית, אלא כתתו ש'נאכלים' הם פחות הנאה. [שה שאכן לא תירצו שזה משום שהרא הנאה מועטת, ולא גיע מאוכל פחות מכזית שיעור, שהא משום שזה כמו 'בריח'].

ב. יחבא במג"א [שם]. ועיי"ש עוד מדוע אין מברכים על אם ושאר הנאות מגן החיצה וסיכה.

זר זהב
הבית למחבר הספר
מכירת תורה דיגיטלית

דגם: 1108



תענית

§ ע"י קבלת דין שמים בארבה מיושבים מידת הדין להחמים §

נחום איש גמזו וכו' דכל מילתא דהוי סלקא ליה אמר גם זו לטובה (בא, א)

י"ל רמז 'גם זו לטובה' גימ' 'קח', על פי מה דאיתא **בסה"ק זרע קודש להרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ** (לשמה) בכוונת יחץ כי ב"פ יח"ץ עולה גבור"ת, ויחץ עולה ק"ת, וזה מורה על שכירות הגבורה וחצייתה לשנים שנעשה המתקת הדינים ונתצה לשנים ואז הוא מספר ק"ת, עכד"ק.

וידוע מה שהביאו בסה"ק (בני ישראל משורשקוב סר' ואר"א) דעובדא דנחום איש גם זו מלמדת אותנו מה שגילה **רבינו הבעש"ט חק' זי"ע** בביאור הפסוק כי הנה אויבך ה' כי הנה אויביך יאבדו, שאמילו כששורר ח"ו מידת דין קשה יש לומר עליו שהוא טוב ושהוא חסד הבורא יתי' וזהו כי הנה אויבך ה' כי גם בתוך האויב המיצר יגלה את שם הוי"ה שהוא חסד ובזכות אמירה זו אויבך יאבדו כי בזה מגלה ניצוץ החסד הטמון, ומתתיק כל הדינים.

וזה הרמז שהיה רגיל לומר 'גם זו לטובה' עולה ק"ח כי על ידי שהצדיק עליו את הדין ואמר על כל דבר 'גם זו לטובה' גרם להצות הגבורה מספר ר"ו לשתים למספר 'קח' ולהמתיקה לרחמים.

מגילה

§ תכשוחן וגמור בשמעתא בכל האפשר בחשחרלות ביה מבנוע קלישת ישטשאל §

לא הוי ידעי רבנן מאי השלך על ה' יהבך אמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוי אזילנא בהדי הוהא טייעא וקא דיינא טובא ואמר לי שקול יהבך ושדי אנמלאי (יח, א)

ל"ב בדרך דרוש מה דאיתרמיא משמיא שלמד דבר זה מסוחר ישמעאלי (כדפירש"י בב"מ טייעא מחר ישמעאל) בהקדם דבר נפלא שהביא בספר בית יצחק **להרה"ק רבי יצחק אייזיק אב"ד סוואליווא** זי"ע (מגילה שם) דהוי עובדא אצל הרה"ק רבי משה ל"ב מסאסוב זי"ע שליוה את אחד מחסידיו שבא בצל קדושתו וכשעמדו כבר על אם הדרך ביקש החסיד שיברך אותו רבו שיזמין לו השי"ת עגלה שתביא אותו לביתו כי קשתה עליו ההליכה ברגליו ולשאת אמתחתו בידו, ואז הזכיר הרה"ק מאמר הגמרא דרבה בר בר חנה ושאל למה הוצרכו חכמים דכל רז לא אנים מיניה ללמוד דבר זה מעצמו, רק הביאור כי חכמים חקרו במידת הבטחון המחוייבת עד כמה צריך להיות בטחונו חזק בבוראו וכמה חובת השתדלות הרצויה, כגון דא שאדם עומד על אם הדרך האם יבטח בשם ה' שיזמין לו עגלה נוסעת לנוכח דרכו ואז יבקש מהעגלון שיאסוף אותו לתוך מרכבתו, או שצריך להיות בעל בטחון גדול יותר שיאמין ויבטח שהשי"ת יזמין לו עגלה עוברת ובאין אומר ודברים בעל העגלה עצמו יזמין אותו אל המרכבה, וזהו דלא הוו ידעי רבנן מאי השלך על ה' יהבך, עד כמה ישליך בטחונו על השי"ת.

ועל זה סיפר רבה בר בר חנה דבדידיה הוי דהוי אזיל באורחא בהדי ההוא טעיא, ואמר לי שקול יהבך ושדי אנמלאי, שההוא טעיא קרא לו מדעת עצמו שיתן משאו על גמלו, ומינה למד שכיון שראוי לקנות בטחון גדול שלא יהיה צריך לעשות שום השתדלות, ואם יסמוך על השי"ת לגמרי יטלא משאלתו בלי להשתדל מאומה, והנה מיד כשכילה הרה"ק מאסוב דבריו ראו עגלה משרכת דרכה לקראתם ובעל העגלה העמיד העגלה לפניהם שאל אותו מעצמו היכן מחז חפצו ועגה לו, ותיכף אמר והלא אנכי נוסע גם כן שמה והעלה אותו על העגלה, ובא האות והמופת אשר דיבר איש האלקים. עכד"ק.

זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דילוי

דגם: 1109



ויהי בנסע

רבינו מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטין

באשבתיה דרבי בעת ההלווה

הספר ובכי

יש חיוב הספד. על אדם גדול יש חיוב הספד, יותר חיוב מאשר על אדם אחר. אבל יש צוואה, הוא הצואה צוואה שלא להספיד אותו, לכן אי אפשר להספיד, להגיד את שבחיו אי אפשר, הוא ציווה שלא, לכן אי אפשר להגיד את השבחים.

הספד אי אפשר לומר. אבל יש עוד דבר חוץ מהספד. יש הספד ויש בכי, "להספד לשרה ולבכותה", יש בכי חוץ מהספד, הבכי הוא צער, צער של החיים, אלו שנשארו בחיים, שמצטערים על מה שחסר להם. חסר להם האדם הגדול, המשפיע, ועל מה שחסר מותר וחיבים – לדעת מה חסר לנו, מה חסר לנו עכשיו.

בא השמש בצהריים

יש הספד בגמרא (שבת קיח) על רבי יוחנן, רבי יוחנן היה גדול הדור, וכשהספידו אותו, אמר המספיד "בא השמש בצהריים", צהריים זה הזמן שהשמש בשיקסק, האור הכי חזק, והשפעה הכי גדולה היא בצהריים, ופתאום בא השמש, בצהריים. היה צהריים, ובאיזה פתאומי, לא צפי, בא השמש, ואין שמש.

מה זה שמש? העולם צריך את השמש. השמש נותנת אור, ועוד הרבה דברים. כל אדם צריך את אור השמש, בלי השמש יש חושך ואי אפשר לעשות כלום, לא שייך שום פעילות בלי השמש. השמש נותנת את הדברים החיוניים ביותר, כל הבריאה בלי השמש לא הייתה מתקיימת, כך זה בדרך הטבע, במקום שאין שמש – אין השפעה, בלי השמש לא טוב, בחושך, בלילה, כשאין שמש זה לא טוב. זה בעיניים גשמיים.

חסרון ההשפעה הרוחנית

ואנו מדברים עכשיו על דברים רוחניים, חיים רוחניים, הצלחה רוחנית, חיי אשריך בעולם הזה של תורה, האשריך של תורה, בעולם הזה, צריכים שמש להאיר לנו שיהיו לנו הזדים המאושרים בעולם הזה, חוץ מהעולם הבא, טוב לך לעולם הבא, אבל גם בעולם הזה אשריך,

4

ויהי בנסע

רשבבה"ג מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי

לתפוס המעלה מצידותיו שלא להסיח דעת מן התורה

איתא בחזוזבות הגאונים (שבלי קלירי שלרב חי עשר סעלות שנשתבח בהם סעל כל בני דורו כגון: לא להתכבל חוץ לד אשתו לא ללכת ד' אמות בקדמה זקופה, וכשנתחלק רב מן העולם, כל הלומד מגדולי הלומדיו קיבל על עצמו פירה מפרדותיו כי הפירה משתעשת בעולם עד שיעלוה כדי שלא יוסיר כבוד שמים חלילה, רב פישת קיבל על עצמו לא להתכבל חוץ לד' אשתו וראה שאינו עומד בזה, וביקש שהקב"ה לחזות סני נהור וכן שאר תלמידי רב כל אחד לקח פירה אחת.

הנה אני הכרתי את מרן הגאון רבי אהרן לייב שטינמן זללה"ה שבעים שנה, וחי לו כמה סעלות גדולות שנשתבח יותר מכל בני דורו כבר אז, ואחד מהן שלא הסיח דעתו ומחשבתו אפי' לרגע מהשירה הקדושה, בין בישיבתו בין הליכתו וגם בחוץ שנתו בכל המצבים. והחזו"א ואבא זצ"ל ראו בו שעתיד הוא להגיהו את ישראל.

לכן התנה על כל אחד ואחד בפרט על תלמידיו, תלמידי הישיבה הקדושה, להמשיך את המעלה הזאת, כמובן בחלק מסנה מני, כל אחד לפי דרגתו, ולהתחזק וללמוד עוד כמה רגעים ביום לע"נ, ולהזדרז יותר בשעת הלימוד, ובזה נזכה להרבות כבוד שמים וכבוד התורה בעולם, ולזכות את הרבים כשאיפתו זללה"ה.

3

זר זהב
הבית למחבר הספר
מכירת תורה דיגיטלית

דגם: 1110

נאמן לפניך

דודו הרב ישראל לימן שליט"א:

"מתוקה שנת העובד, אם מעט ואם הרבה"

"כד דמך (כאשר נפטר) רבי בן ברבי חייא, עאל (נכנס) רבי זירא ואפטר עלוי (קרא עליו) הדין פסוקא "מתוקה שנת העובד" למה היה רבי בן ברבי חייא דומה? למלך שהיה לו כרם ושכר פועלים הרבה לעשותו, והיה שם פועל אחד מתכשר במלאכתו יותר מן הכל יותר מדאי. מה עשה המלך, נטלו בידו והיה מטייל עמו ארוכות וקצרות. לעתותי ערב באו הפועלים ליטול שכרן, ובא איתו פועל עמהם ונתן לו שכרו משלם. התחילו הפועלים מצירין, אמרו: אנו יגענו כל היום, וזה יגע בשותי שעות ונתן לו המלך שכרו משלם? אמר להם המלך, מה לכם מצירין? יגע זה בשותי שעות בכושרות, מה שיעשתם אתם כל היום..."

(ירושלמי ברכות פ"ב ה"ח. שהש"ר ו, ו. קה"ר ה, ה.)

אברהם וצ"ל היה שבר בכרס ה' 'זהיה מחבשר במלאכתו'.

לא היה פרט בעבודת ה', שאברהם לא היה 'מחבשר במלאכתו'.

לא היה סוג עבודה בכרס ה', שהוא לא עבד בה.

ולא רי שלא הזנית, לא רי שעשה, אלא היה 'שבר ומחבשר במלאכתו יותר מדאי'.

הלימוד תורה שלו, היה עם עבודה.

התפילה שלו, היתה עם עבודה.

ה'בין אדם לחבירו' שלו, היה עם עבודה.

הכל היה עם הרבה מחשבת, שימת לב ושמק, שיהיה באופן הנעלה ביותר. המושלם ביותר.

היה ניכר עליו שהיה תלמיד בבית מדרש של חודו הגדול.

כל זה התחדד ביותר בתודרשיו האחרונים, כשהיה מיוסר עם כאבים והתמיד בעבודתו



נאמן לפניך

אברהם אבינו עמד בעקידה, הוא רצה כבר לשחוט את יצחק בנו, הוא עמד בתשוקה לעשות את זה. אבל באותו רגע התהפך הכל, והקב"ה אומר לו 'אל תשלח ידך'.

אברהם אומר "הנני". זה "לשון בית קודשיא". הקב"ה, אני לפניך אני בטל לפניך אין לי שום רצונות, רק לקיים רצונך. זה לא משנה באיזה מצב. בזמן שרציתי שאני אשחט את יצחק, ובזמן שאמרת לי שלא לשחוט, בכל מצב ומצב אני עומד לפניך.

"לשון בית קודשיא" זה לשון מיוחדת ומפליאה, זו הבחינה של "הנני", וזהי בחינה של ואמונתך בלילות.

כך זה בעבודת ה' בכל מצב, להיות בבחינה של "הנני" ולהגיע לאמונתך בלילותך.

יש אנשים מסוימים שהקב"ה מאמין בהם, ורק בהם, שירשו לעבור את הניסיונות בבחי של "הנני".

לא זכיתי הרבה להכיר את המנוח הגאון רבי אברהם וצ"ל, אבל אני רק יכול להגיד, שבחקופה הקשה האחרונה ישבנו קבוצה של אברכים השובים ביחד, והוא שר את השיר שלו: "לילי הזורתך שעשועי או אבדתי בעניי, הזדה שלמדתי באף היא עמדה לי". הוא שר את זה בניגון שלו.

יש לך "אמונתך בלילות' ועמידה בניסיון יותר גדול מזה? כך בכל מצב לצעק את ה'הנני' רבונו של שלם, כך אתה רוצה שאני אהיה, במצב הזה ששמת אותי.

הוא שר את "לילי הזורתך שעשועי" עם כוי שמחה, עם שעשוע אמיתי.

זו מציאות של "לשון בית קודשיא" לעמוד ולהגיד "הנני", אני לא קיים, רק הרבש"ע קיים.

"אנא עבדא דקודשא בריך הוא", זו דרגה אחת. אבל "דסגידנא קמיה ומקמיה דיקר אורייתה בכל עידן ועידך" בכל מצב שהוא, בכל רגע נתון אני יודע מה הקב"ה רוצה ממני, גם בשעת קושי- בכל עידן ועידן יש הסקיר שהקב"ה רוצה ממני.

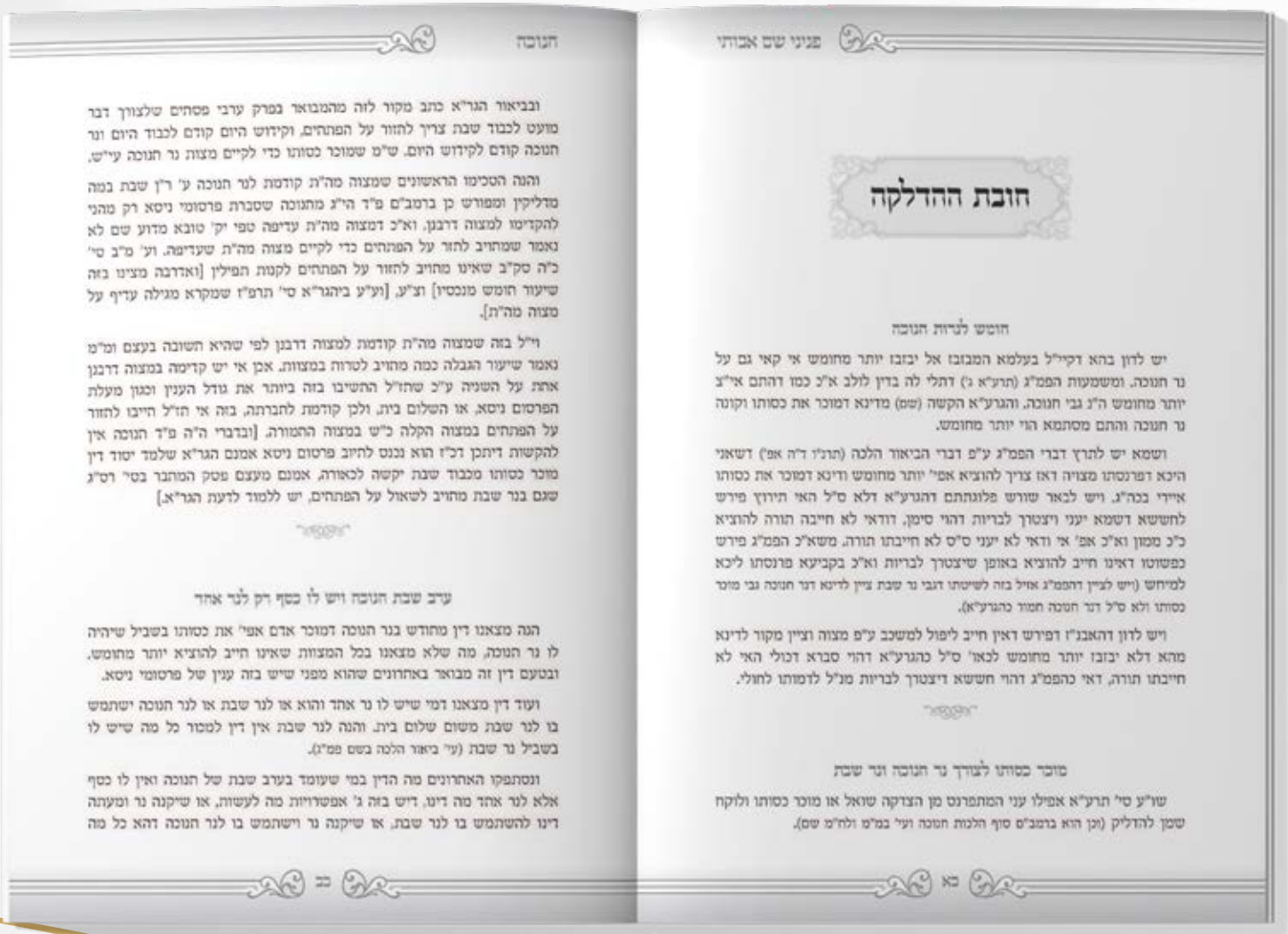
"ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו". מה זה "עבד נאמן", יש עבד ששמה מה שהאדון מצוה, אבל יש עבד נאמן שבכל רגע הוא מעצמו מחפש מה האדון רוצה ממנו.

ר' אברהם, ר' אברהם!!!



זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דילוה

דגם: 1111



פניני שם אבותי

חובת ההדלקה

חומש לגירות חנוכה

יש לדון בהא דקי"ל בעלמא המנהג אל יבוטל יותר מחומש אי קאי גם על נר חנוכה. ומשמעות הפמ"ג (תרע"א ג') דתלי לה בדין לולב א"כ כמו דהתם אי"צ יותר מחומש ה"נ גבי חנוכה. והגרע"א הקשה (שם) מדינא דמוכר את כסותו וקונה נר חנוכה והתם מסתמא הוי יותר מחומש.

ושמא יש לתרץ דברי הפמ"ג ע"פ דברי הביאור הלכה (תרפ"ו ד"ה אפי') דשאני היכא דפרנסתו מצויה דאז צריך להוציא אפי' יותר מחומש ודינא דמוכר את כסותו אירידי בכה"ג, ויש לבאר שורש פלוגתתם דהגרע"א דלא ס"ל האי תירוץ פירש לחששא דשמא יעני ויצטרך לבריות דהוי סימן, דודאי לא חייבה תורה להוציא כ"כ ממון וא"כ אפי' אי ודאי לא יעני ס"ס לא חייבתו תורה. משא"כ הפמ"ג פירש כפשוטו דאינו חייב להוציא באופן שיצטרך לבריות וא"כ בקביעא פרנסתו ליכא למיחש (ויש לציין דהפמ"ג אזיל בזה לשיטתו דגבי נר שבת צריך לדינא דנר חנוכה גבי מוכר כסותו ולא ס"ל דנר חנוכה חמור כהגרע"א).

ויש לדון דהאבנ"ז דפירש דאין חייב ליפול למשכב ע"פ מצוה וציין מקור לדינא מהא דלא יבוטל יותר מחומש לכאו' ס"ל כהגרע"א דהוי סברא דכולי האי לא חייבתו תורה, דאי כהפמ"ג דהוי חששא דיצטרך לבריות מנ"ל לדמותו לחולי.

מוכר כסותו לצורך נר חנוכה ונר שבת

שו"ע סי' תרע"א אפילו עני המתפרנס מן הצדקה שואל או מוכר כסותו ולוקח שמן להדליק (וכן הוא ברמב"ם סוף הלכות חנוכה ועי' במ"מ ולח"מ שם).

ובביאור הגר"א כתב מקור לזה מהמבואר בפרק ערבי פסחים שלצורך דבר מועט לכבוד שבת צריך להזהר על הפתחים, וקידוש היום קודם לכבוד היום ונר חנוכה קודם לקידוש היום. ש"מ שמוכר כסותו כדי לקיים מצות נר חנוכה ע"ש.

והנה הטכימו הראשונים שמצוה מה"ת קודמת לנר חנוכה ע' ר"ן שבת במה מדליקין ומפורש כן ברמב"ם פ"ד הי"ג מתנוכה שסברת פרסומי ניסא רק מהני להקדימו למצוה דרבנן. וא"כ דמצוה מה"ת עדיפה טפי יק' טובא מדוע שם לא נאמר שמחויב לחזר על הפתחים כדי לקיים מצוה מה"ת שעדיפה. וע' מ"ב סי' כ"ה סק"ב שאינו מחויב להזהר על הפתחים לקנות הפילין [ואדרבה מצינו בזה שיעור חומש מנכסיו] וצ"ע. [וע"ע ביהגר"א סי' תרפ"ו שמקרא מגילה עדיף על מצוה מה"ת].

וי"ל בזה שמצוה מה"ת קודמת למצוה דרבנן לפי שהיא חשובה בעצם ומ"מ נאמר שיעור הגבלה כמה מחויב לטרוח במצוות. אבן אי יש קדימה במצוה דרבנן אחת על השניה ע"כ שחז"ל התשיבו בזה ביותר את גודל הענין וכגון מעלת הפרסום ניסא, או השלום בית, ולכן קודמת להברתה, בזה אי הז"ל חייבו להזהר על הפתחים במצוה הקלה כ"ש במצוה ההמורה. [ובדברי ה"ה פ"ד חנוכה אין להקשות דיתכן דכ"ז הוא ננגס לחייב פרסום ניסא אמנם הגר"א שלמד יסוד דין מוכר כסותו מכבוד שבת יקשה לכאורה, אמנם מעצם פסק המחבר בסי' רס"ג שגם בנר שבת מחויב לשאול על הפתחים, יש ללמוד לדעת הגר"א.]

עיב שבת חנוכה ויש לו כסף רק לנר אחד

הנה מצאנו דין מחודש בנר חנוכה דמוכר אדם אפי' את כסותו בשביל שיהיה לו נר חנוכה, מה שלא מצאנו בכל המצוות שאינו חייב להוציא יותר מחומש. ובטעם דין זה מבואר באחרונים שהוא מפני שיש בזה ענין של פרסומי ניסא.

ועוד דין מצאנו דמי שיש לו נר אחד והוא או לנר שבת או לנר חנוכה ישתמש בו לנר שבת משום שלום בית. והנה לנר שבת אין דין למכור כל מה שיש לו בשביל נר שבת (עי' ביאור הלכה בשם פמ"ג).

ונסתפקו האחרונים מה הדין במי שעומד בערב שבת של חנוכה ואין לו כסף אלא לנר אחד מה דינו, דיש בזה ג' אפשרויות מה לעשות, או שיקנה נר ומעתה דינו להשתמש בו לנר שבת, או שיקנה נר וישתמש בו לנר חנוכה דהא כל מה

זר זהב
הבית למחבר הספר
מכירת תורה דיליה

דגם: 1112

פרק י

שבת חנוכה

נר חנוכה קודם • זמן ההדלקה • זמן ההדלקה בירושלים • הדלקה קודם מנחה • ויהי נועם וחצי שעה • שכחה בברכת המזון בשבת חנוכה • בשבת ראש חודש • שכח רק רצה • שכח רק יעלה ויבא • קריאת התורה • קריאת התורה בשבת ר"ח • הוספות בקריאת התורה • נר חנוכה במוצאי שבת • המתארח בשבת - היכן ידליק • אכילה לחוזר לביתו

נר חנוכה קודם

א. ערב שבת מדליק תחילה נר חנוכה ואח"כ נר שבת (ש"ע תרעט). אם הזמן דוחק, מיד אחר שהדליק הבעל נר אחד תגש האשה להדליק נר שבת (בא"ח וישב ש"ר).

זמן ההדלקה

ב. תחילת זמן ההדלקה בערב שבת - בפלג המנחה, ויתן בה שכן שיספיק עד חצי שעה שאחר צאת הכוכבים (פ"ב שם). [נרות חנוכה צבעוניים המצויים לילדים אינם מתאימים להדלקה זו דערב שבת – שאין דולקים כשיעור].

זמן ההדלקה בירושלים

ג. גם בירושלים שנוהגים להדליק נר שבת 40 דקות קודם השקיעה, בעש"ק זו יכול להדליק נר חנוכה 25 דקות קודם השקיעה ואח"כ נר שבת (לוח א"י, הל"ש פט"ז הע' 67. ויזהר מלאחר מנחה בזמנה). וי"א שלא לאחר, אלא להדליק נר שבת בזמן הרגיל של כל ע"ש, וג"ח לפניו (אג"מ או"ח ד סב, טו"ז ב קנב, ו פד).

הדלקה קודם מנחה

ד. מנהגנו להדליק נר חנוכה קודם מנחה (כשחל יום א' דחנוכה בשבת, נהגו רבותינו הק' להתפלל מנחה בע"ש בהקדם בבגדי שבת, ואח"כ הדליקו. צלותא דאהרן לש"ק ע' תקנג. עי' א"ר תרעט א, שה"צ ז).

ויהי נועם וחצי שעה

ה. מנהגנו בע"ש אחר ההדלקה לומר ג"פ ויהי נועם (אדמו"ר הזקן זיע"א השלים עד ז"פ בליל ש"ק אחר קידוש. צלותא דאהרן שם). ולא נהגו לשהות אצל הנרות חצי שעה.

אודות פינוי מנורת כסף בשבת מסני הגעבים עיין בשו"ת סימן ב' - להלן עמ' מד.

שכחה בברכת המזון בשבת חנוכה

ו. שכח רצה בבהמ"ז באופן שעליו לחזור לראש ברכת המזון, כשחוזר לברך שנית אינו שב לומר על הנסים (אם אמרו בפעם הראשונה), כיון שחובת אמירתו בבהמ"ז אינה מעיקר הדין (מ"א ושעה"ר קפח יד). וי"א להזכיר שנית גם ועל הנסים (פמ"ג שם א"א יג, ח"א קנד לט, שעה"צ כא).

זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דילוי

דגם: 1113

תענית

ע"י קבלת דין שמים באהבה מחפכים מידת הדין לרחמים

נחום איש גמזו וכו' דכל מילתא דהוי סלקא ליה אמר גם זו לטובה (כא, א)

י"ל רמז 'גם זו לטובה' גימ' 'קח', על פי מה דאיתא **בסה"ק זרע קודש להרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ** (לפמה) בכוונת יחן כי ב"פ יח"ן עולה גבור"ת, ויחן עולה ק"ת, וזה מורה על שבירת הגבורה וחצייתה לשנים שנעשה המותקת הדינים תחצה לשנים ואז הוא מספר ק"ת. עכד"ק.

וידוע מה שהביאו **בסה"ק** (נגיד ישראל משורסקוב סר' ואר"א) דעובדא דנחום איש גם זו מלמדת אותנו מה שגילה **רבינו הבעש"ט הק'** זי"ע בביאור המסוק כי רנה אויבך ה' כי רנה אויבך יאבדו, שאפילו כששוורר ח"ו מידת דין קשה יש לומר עליו שהוא טוב ושהוא חסד הבורא ית' וזהו כי רנה אויבך ה' כי גם בתוך האויב המיצר יגלה את שם הוי"ה שהוא חסד ובזכות אמירה זו אויבך יאבדו כי בזה מגלה ניצוץ החסד הטמון, וטמתיק כל הדינים.

וזה הרמז שהיה רגיל לומר 'גם זו לטובה' עולה ק"ח כי על ידי שהצדיק עליו את הדין ואמר על כל דבר 'גם זו לטובה' גרם לחצות הגבורה מספר ריי"ו לשתים למספר 'קח' ולהמותיקה לרחמים.

מגילה

הבטחון הגמור כשמסיע ככל האפשר בהשתדלות בזה מבטיע קליפה ישמעאל

לא הוי ידעי רבנן מאי השלך על ה' יהבך אמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוי אזילנא בהדי ההוא טייעא וקא דריכא מיבא ואמר לי שקול יהבך ושדי אנמלאי (יח, א)

י"ל בדרך דרוש מה דאיתרמיא משמיא שלמד דבר זה מסותר ישמעאלי (כדפרש"י בב"מ טייעא סוחר ישמעאל) בהקדם דבר נפלא שהביא בספר בית יצחק **להה"ק רבי יצחק אייזיק אב"ד סוואליווא** זי"ע (מגילה שם) דהוי עיבדא אצל הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע שליזה את אחד מחסידיו שבא בצל קורתו וכשעמדו כבר על אם הדרך ביקש החסיד שיברך אותו רבו שיזמין לו השי"ת עגלה שתביא אותו לביתו כי קשותה עליו ההליכה ברגליו ולשאת אמתחתו בידו, ואז הזכיר הרה"ק מאמר הגמרא דרבה בר בר חנה ושאל למה הוצרכו חכמים דכל רז לא אגיס מיניה ללמוד דבר זה מנכרי, רק הביאור כי חכמים חקרו במידת הבטחון המחייבת עד כמה צריך להיות בטחונו חזק בבוראו וכמה חובת השתדלות הרצויה, כגון דא שאדם עומד על אם הדרך האם יבטח בשם ה' שיזמין לו עגלה ניסעת לנוכח דרכו ואז יבקש מהעגלון שיאסוף אותו לתוך מרכבתו, או שצריך להיות בעל בטחון גדול יותר שיאמין ויבטח שהשי"ת יזמין לו עגלה עוברת ובאין אומר ודברים בעל העגלה עצמו יזמין אותו אל המרכבה, וזהו דלא הוי ידעי רבנן מאי השלך על ה' יהבך, עד כמה ישליך בטחונו על השי"ת.

ועל זה סיפר רבה בר בר חנה דבדידיה הוי דהוי אזיל באורחא בהדי ההוא טעיא, ואמר לי שקול יהבך ושדי אנמלאי, שההוא טעייא קרא לי מדעת עצמו שיתן משאו על גמלו, ומינה למד שבין שראוי לקנות בטחון גדול שלא יהיה צריך לעשות שום השתדלות, ואם יסמוך על השי"ת לגמרי ימלא משאלתו בלי להשתדל מאומה, והנה מיד כשכילה הרה"ק מסאסוב דבריו ראו עגלה משרכת דרכה לקראתם ובעל העגלה העמיד העגלה לפניהם שאל אותו מעצמו היכן מחז חפצו וענה לו, ותיכף אמר והלא אנכי נוסע גם כן שמה והעלה אותו על העגלה, ובא האות והמופת אשר דיבר איש האלקים. עכד"ק.

זר זהב
הבית למחבר הספר
מכירת תורה דיליה

דגם: 1114

פרק ג

משנה א

עֲקַבְיָא בֶן מַהֲלַלְאֵל אוֹמֵר, הִסְתַּכֵּל בִּשְׁלֹשָׁה דְבָרִים וְאֵי אַתָּה בָא לִידֵי עֲבֵרָה. דַּע מֵאַיִן בָּאתָ, וּלְאָן אַתָּה הוֹלֵךְ, וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן. מֵאַיִן בָּאתָ, מִטִּפָּה סְרוּחָה, וּלְאָן אַתָּה הוֹלֵךְ, לִמְקוֹם עָפָר רִמָּה וְתוֹלַעָה. וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן, לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

"מאין באת מטיפה סרוחה" – וכמן שמתחלה מלין נחת, המתחה הגרוח לך להיות שפל רוח ומגיל ממדת הגאוה וכו'.

"ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה" – וכי מחשוב בגלגן נלין אחה הולך לא מחפיק בחכמיגים וכמעלדים כי לחיהו אחה עתיד, גם כל השוער וכעד תמיד וכל עוסה מהמיל, כי כחל הכל ורעיח רוח, וכל ענין זה עשה שלמה המלך עליו השלום ספר קהלת והחחיל "הבל הבלים אמר קהלת" להחחיל כל עוסה וכל יקר, ואחר שהחחיל לח הכל אמר וסיים "סוף דבר הכל נשמע לח האלהים ירא ואת מלוחיו שמור כי זה כל האדם".

"ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון" וכו' – כי אין יכעס האדם שם יהנוח לפני מי עתיד ליתן דין, דומר על הפורענות והעניין שיסיה לו בל הטפיו כי יחנים טוסח גדול אבר אין כמיהו וכו', וגם כי אחנים האפס סהיותה עדומה מן הגוף הטוסח היא גדולה כמה וכמה מהטוסח שאחנים בעודה שם, כי עכע הגוף מעכח וכו', אך בסיות האפס לבדה אין שפחה לפניה כי טלה זה וברה ואין שום עכע נשחות בחוסה, וכשחחנים לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה לשלם ולשולמי כל המחות בנוסה סלוסה שהיה שהיחה עומדת לפניו ומהו האפס ההיא המחות מניחת לעולם וכו' (ר' יונה).

"עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה" – כבר נחבאר לעיל בהקדמה בס"ד שעקביא בן מהללאל היה

הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ עַל תּוֹרָה, נוֹתְנִין עָלָיו עֹל עַל מַלְכוּת וְעַל דֶּרֶךְ אֶרֶץ:

"כל המקבל עליו עול תורה" וכו' – פמר מי נפכר לקפו כול התורה ילילכו הפס יחנרך ויקל מעליו עומק הזמן (רמב"ם).

"מעבירין ממנו עול ועל דרך ארץ" – כי מלחכת הגליח מחנרך ונפשו פמחה פחלקו (ר' יונה).

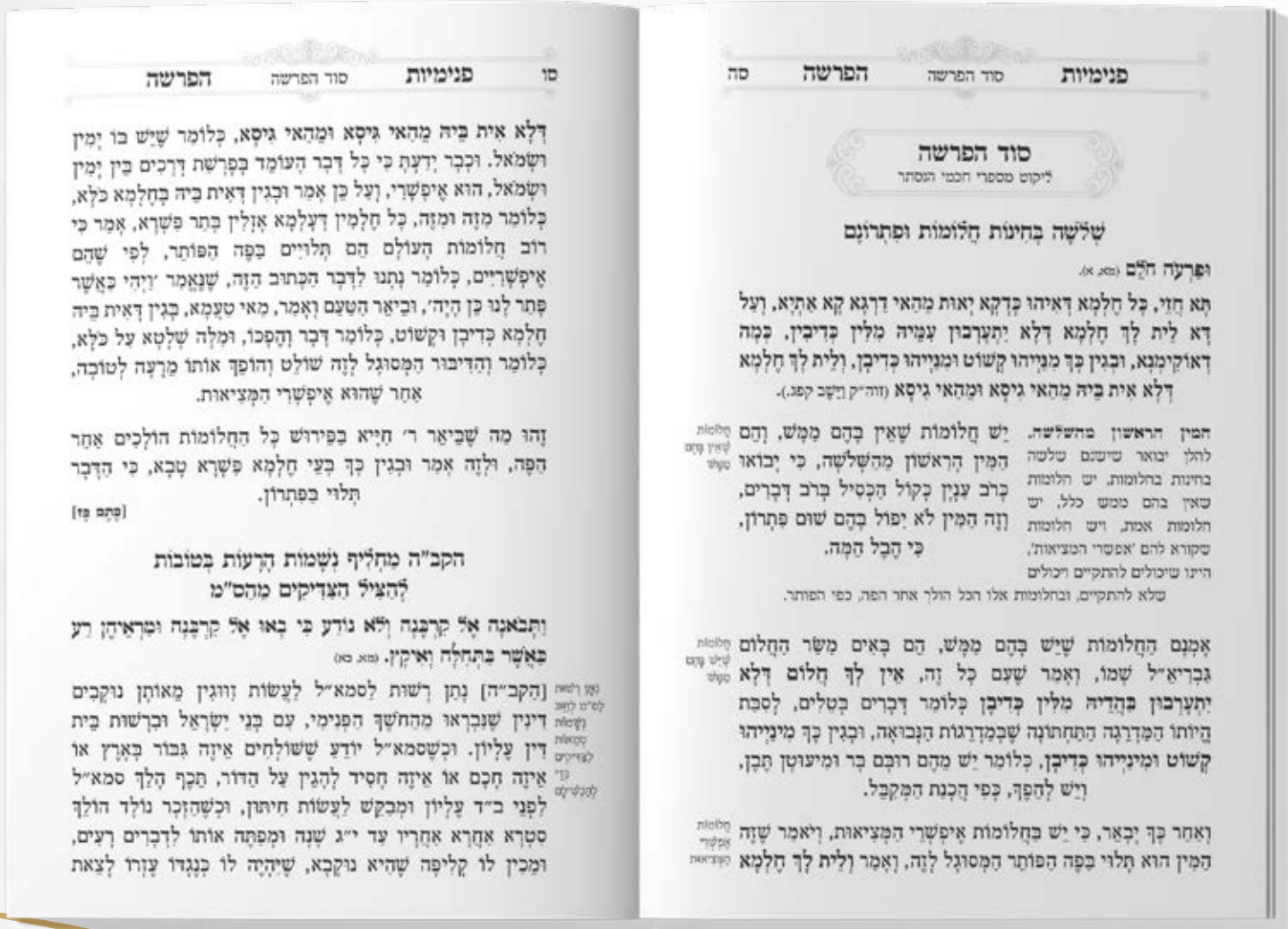
"ר' נחוניא בן הקנה אומר כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועל דרך ארץ" וכו' – אחר שהזהיר החנא על עסק התורה ביחיד וברבים, אומר שאין לאדם לחשוב שאם יעסוק בתורה כיצד יחעסק בשאר עסקיו. לזה אמר החנא שאדרבה העסק בתורה תועיל לו שיסרו מעליו שאר העסקים לפרנסתו וכדומה, ועי' ברמב"ם ור' יונה ורע"ב משכ"ב, ועכ"פ חלוי זה בקבלת העול של התורה ולא רק בעסק התורה בפועל, אלא שמקבל עליו העול להתעסק בה תמיד, ובכל שיקבל עליו עול תורה כן יפרקו ממנו עול מלכות ועול ד"א (ר"ע בחפא"ן).

משנה ו

רַבִּי חֲלַפְתָּא בֶן דּוֹסָא אִישׁ כְּפַר חֲנַנְיָה אוֹמֵר, עֲשָׂרָה שֶׁיּוֹשְׁבִין וְעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, שְׁכִינָה שְׁרוּיָה בֵּינֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל. וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ חֲמִשָּׁה, שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲגֻדָּתוֹ עַל אֶרֶץ יְסָדָהּ. וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ שְׁלֹשָׁה, שֶׁנֶּאֱמַר בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט. וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ שְׁנַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיַּקְשֵׁב ה' וַיִּשְׁמָע וגו'. וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ אֶחָד, שֶׁנֶּאֱמַר בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי אָבֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ:

"ר' חלפתא איש כפר חנניא אומר עשרה שיושבין ועוסקין בתורה שכינה שרויה ביניהם" וכו' – אגב שהזכיר לעיל משנה ה' שנים שיושבים

דגם: 1115



סוד הפרשה

ליקוט מספרי חכמי הנסתר

שְׁלֹשָׁה בְּחִינוֹת חֲלוֹמוֹת וּפִתְרוֹנָם

וּפַרְעֹה חֹלֵם (מא, א).

תָּא חֲזֵי, כָּל חֶלְמָא דְּאִיהוּ כְּדְקָא יָאוּת מֵהַאי דַּרְגָּא קָא אָתֵיא, וְעַל דָּא לֵית לָךְ חֶלְמָא דְּלָא יִתְעָרְבוּן עִמֵּיהּ מִלִּין כְּדִיבִין, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, וּבְגִין כָּךְ מְנַיְּיהוּ קְשׁוֹט וּמְנַיְּיהוּ כְּדִיבָן, וְלֵית לָךְ חֶלְמָא דְּלָא אִית בֵּיהּ מֵהַאי גִּיסָא וּמֵהַאי גִּיסָא (זוה"ק ויצא קפג.).

חלומות שקרים שקולים

חֲמִין הָרִאשׁוֹן מִהַשְּׁלֹשָׁה. יֵשׁ חֲלוֹמוֹת שֶׁאֵין בָּהֶם מִמָּשׁ, וְהֵם חֲמִין הָרִאשׁוֹן מֵהַשְּׁלֹשָׁה, כִּי יָבוֹאוּ כְּרֹב עֹנֶן כְּקוֹל הַכְּסִיל כְּרֹב דְּבָרִים, וְזֶה חֲמִין לֹא יִפּוֹל בָּהֶם שׁוּם פִּתָּרוֹן, כִּי הֶבֶל הֵמָּה.

להלן יבואר שישנם שלשה בחינות בחלומות. יש חלומות שאין בהם ממש כלל, יש חלומות אמת, ויש חלומות שקורא להם 'אפשרי המציאות', הינו שיכולים להתקיים ויכולים שלא להתקיים, ובחלומות אלו הכל הולך אחר הפה, כפי הפותר.

חלומות של ממש

אֲמְנָם הַחֲלוֹמוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם מִמָּשׁ, הֵם בְּאִים מִשָּׁר הַחֲלוֹם גַּבְרִיאֵ"ל שְׁמוֹ, וְאָמַר שֶׁעִם כָּל זֶה, אֵין לְךָ חֲלוֹם דְּלָא יִתְעָרְבוּן בֵּהֵדְיהּ מִלִּין כְּדִיבָן כְּלוֹמַר דְּבָרִים בְּטֵלִים, לְסִבַּת הֱיוֹתוֹ הַמַּדְרֵגָה הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁבְּמַדְרֵגוֹת הַנְּבוּאָה, וּבְגִין כָּךְ מִינַיְּיהוּ קְשׁוֹט וּמִינַיְּיהוּ כְּדִיבָן, כְּלוֹמַר יֵשׁ מֵהֶם רוֹבָם כְּזָר וּמִיעוּטָן תֶּבֶן, וְיֵשׁ לְהַפֵּךְ, כְּפִי הַכְּנַת הַמְּקַבֵּל.

חלומות אפשרי המציאות

וְאַחַר כָּךְ יָבֹאוּ, כִּי יֵשׁ בַּחֲלוֹמוֹת אֶפְשָׁרֵי הַמְּצִיאוּת, וְיֹאמַר שָׁוְה הַמִּין הוּא תְּלוּי בְּפֶה הַפּוֹתֵר הַמְסוּגָל לָזֶה, וְאָמַר וְלֵית לָךְ חֶלְמָא

דְּלָא אִית בֵּיהּ מֵהַאי גִּיסָא וּמֵהַאי גִּיסָא, כְּלוֹמַר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְמִין וּשְׂמֹאל. וּכְבָר יָדַעְתָּ כִּי כָּל דָּבָר הָעוֹמֵד בְּפָרָשַׁת דְּרָכִים בֵּין יְמִין וּשְׂמֹאל, הוּא אֶיפְשָׁרִי, וְעַל כֵּן אָמַר וּבְגִין דְּאִית בֵּיהּ בָּחֲלָמָא כְּלָא, כְּלוֹמַר מִזֶּה וּמִזֶּה, כָּל חֲלָמִין דְּעָלְמָא אָזְלִין בְּתַר פִּשְׁרָא, אָמַר כִּי רֹב חֲלוֹמוֹת הָעוֹלָם הֵם תְּלוּיִים בְּפֶה הַפּוֹתֵר, לְפִי שֶׁהֵם אֶיפְשָׁרִיִּים, כְּלוֹמַר נִתְנוּ לְדַבֵּר הַכָּתוּב הַזֶּה, שֶׁנֶּאֱמַר "וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָנוּ כֵּן הָיָה", וּבֵיאוּר הַטַּעַם וְאָמַר, מֵאי טַעֲמָא, בְּגִין דְּאִית בֵּיהּ חֶלְמָא כְּדִיבָן וּקְשׁוֹט, כְּלוֹמַר דָּבָר וְהֶפְכּוֹ, וּמִלָּה שֶׁלְּטָא עַל כֻּלָּא, כְּלוֹמַר וְהַדִּיבּוּר הַמְסוּגָל לָזֶה שׁוֹלֵט וְהוֹפֵךְ אוֹתוֹ מַרְעָה לְטוֹבָה, אַחַר שֶׁהוּא אֶיפְשָׁרִי הַמְּצִיאוּת.

זֶהוּ מַה שֶּׁבֵּיאַר ר' חִיָּא בַּפֵּירוּשׁ כָּל הַחֲלוֹמוֹת הוֹלְכִים אַחַר הַפֶּה, וְלָזֶה אָמַר וּבְגִין כָּךְ בְּעֵי חֶלְמָא פִּשְׁרָא טָבָא, כִּי הַדָּבָר תָּלוּי בְּפִתְרוֹן.

(פתח פז)

הקב"ה מְחַלִּיף נִשְׁמוֹת הָרֵעוֹת בְּטוֹבוֹת לְהַצִּיל הַצַּדִּיקִים מֵהֶם"מ

וַתְּבֹאנָה אֶל קִרְבָּנָה וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קִרְבָּנָה וּמַרְאֵיהֶן רַע כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה וַאֲיַקִּין. (מא, כא)

נתן רשות לסמא"ל וכו' לשוא נשמות לצדיקים עד שקבלו

[הַקב"ה] נָתַן רְשׁוּת לְסַמְא"ל לַעֲשׂוֹת וְוּגִין מֵאוֹתָן נוֹקְבִים דִּינִין שֶׁנִּבְרְאוּ מֵהַחֹשֶׁךְ הַפְּנִימִי, עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבִרְשׁוּת בֵּית דִּין עֶלְיוֹן. וּכְשֶׁסְּמא"ל יוֹדֵעַ שֶׁשּׁוֹלְחִים אֵיזֶה גִּבּוֹר בָּאָרֶץ אוֹ אֵיזֶה חָכָם אוֹ אֵיזֶה חָסִיד לְהָגִין עַל הַדּוֹר, תֵּכֶף הָלַךְ סמא"ל לִפְנֵי ב"ד עֶלְיוֹן וּמְבַקֵּשׁ לַעֲשׂוֹת חִיתּוּן, וּכְשֶׁהַזָּכָר נוֹלָד הוֹלֵךְ סַטְרָא אָחֳרָא אַחֲרָיו עַד י"ג שָׁנָה וּמְפַתֶּה אוֹתוֹ לְדְבָרִים רָעִים, וּמִכֵּן לוֹ קְלִיפָּה שֶׁהִיא נוֹקְבָא, שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כְּנֶגְדּוֹ עָזְרוֹ לָצֵאת

זר זהב
הבית למחבר הספר
מכירת תורה דיליה

דגם: 1116

ו וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים דַּקּוֹת
וּשְׁדוּפֹת קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן:
ז וַתִּבְלַעְנָה הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֵת
שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַבְּרִיאוֹת וְהַמְּלֵאוֹת
וַיִּקַץ פַּרְעֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם: ח וַיְהִי
בַבֹּקֶר וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא
אֶת־כָּל־חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם וְאֶת־כָּל־
חֲכָמֶיהָ וַיְסַפֵּר פַּרְעֹה לָהֶם אֶת־
חֲלֹמוֹ וְאֵין־פּוֹתֵר אוֹתָם לְפַרְעֹה:
ט וַיְדַבֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת־פַּרְעֹה
לֵאמֹר אֶת־חֲטָאַי אֲנִי מַזְכִּיר הַיּוֹם:
י פַּרְעֹה קָצַף עַל־עֲבָדָיו וַיִּתֵּן אֹתִי בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר

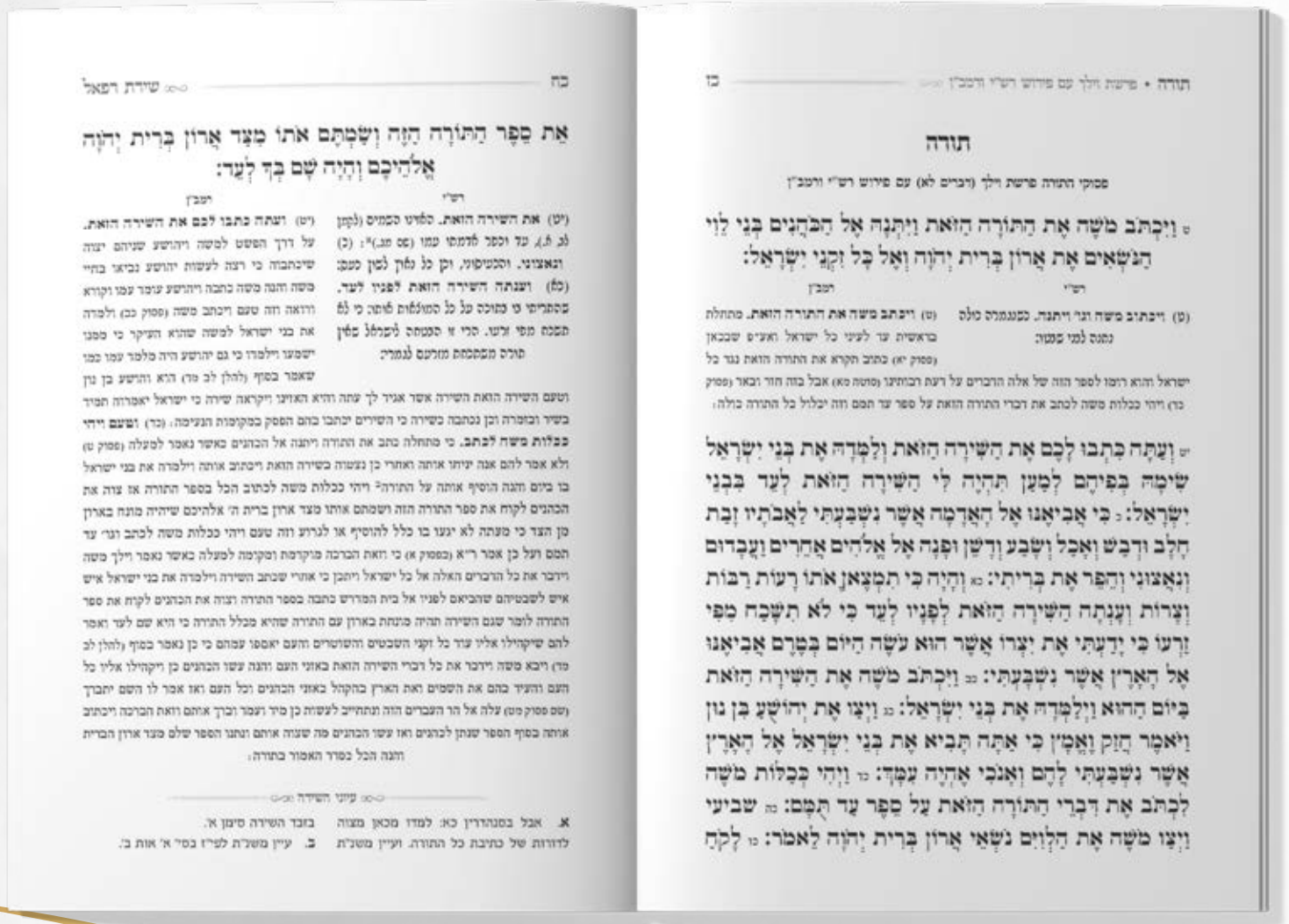
(ו) **ושדופת.** הבלידי"ם בלע"ז [מיכוכות] ומקיפן קדום, מטעות נתן מקוף התמוך תמיד על ידי הלבנת המכה עליו: **קדים.** רוח מזרחית שקורין פש"ן [רוח יבשה]: (ז) **הבריאות.** שיני"ם בלע"ז [בריאות]: **והנה החלום.** והנה נשמט פעם שנית כמו למטה: **ותבלענה.** בלעו: **רזיהם.** (ח) **ותפעם רוחו.** ומנוקדת רוחו מקשקש כתוכו כפעמון. ובמדרש רבה מקומר (משל ב ח) ומפעפע רוחו, לפי שהיו שם פעמונים שכתת התלוי ומכלמת פתרונו: **חרטמי.** כמו"ש למטה פרשנות: **ואין פותר אותם לפרעה.** פותרים שטותים בעלמא: טיפשי, אין פעמונים בלשון ארמי, ומתרגם כית שמוע מלע טיפשי, מלע פעמונים: **ואין פותר אותם לפרעה.** פותרים היו אותם, אלא לפי שלא נתנם פתוחין, ולא היה לפרעה, שלא היה קול נכנס בפתחו, ולא היה לו קורת רוח בפתרונם, אבל אומרים שבא פעם אחת מולדת, שבא מוח אחד קוכר:

מא א וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים
וּפַרְעֹה חֹלֵם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל־
הַיְאֹר: ב וְהִנֵּה מִן־הַיְאֹר עֹלֹת
שֶׁבַע פָּרוֹת יְפוֹת מַרְאֶה וּבְרִיאֹת
בָּשָׂר וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ: ג וְהִנֵּה
שֶׁבַע פָּרוֹת אֲחֵרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן
מִן־הַיְאֹר רָעוֹת מַרְאֶה וְדַקּוֹת
בָּשָׂר וַתַּעֲמֹדְנָה אֵצֶל הַפָּרוֹת עַל־
שְׂפַת הַיְאֹר: ד וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת
רָעוֹת הַמַּרְאֶה וְדַקֹּת הַבָּשָׂר
אֵת שֶׁבַע הַפָּרוֹת יְפֹת הַמַּרְאֶה
וְהַבְּרִיאֹת וַיִּקַץ פַּרְעֹה: ה וַיִּישָׁן וַיַּחֲלֹם שֵׁנִית וְהִנֵּה |
שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלוֹת בְּקָנֶה אֶחָד בְּרִיאוֹת וְטֹבוֹת:

מא (ב) **וידי מקץ.** כתרגומו מסוף, וכל לשון קץ סוף הוא: **על היאור.** כל שאר נהרות אינם קרויים יאורים אלא מצרים, מפני שכל הארץ עשויין יאורים יאורים בידי אדם ומלוא טולה כתוכם ומשקה תוכם, לפי שאין גשמים יורדין במצרים תמיד כשאר ארצות: (ג) **יפות מראה.** סימן הוא לימי זוכש, שהפרות נרפות יפות ז לוי, שאין מין בריה נרפה כמהרה: **באחו.** פתגם, מרש"ק בלע"ז [גיפה]. כמו (שיר ח ה) יעגע פחו: (ד) **ודקות בשר.** טיעמ"ס בלע"ז [דקות]. לשון דק: (ז) **ותאכלנה.** סימן שהפת כל שמחת הזוכש נשכחת מימי הרעב: (ה) **בקנה אחד.** טוד"ל בלע"ז [גפטול]: **בריאות.** שיני"ם בלע"ז [בריאות]:

זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דיליה

דגם: 1117



תורה • פרשת חלך עם פירוש רש"י ורמב"ן כז

תורה

ספרוי התורה פרשת חלך (דברים לא) עם פירוש רש"י ורמב"ן

ט וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת וַיִּתְּנָהּ אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי הַנֹּשְׂאִים אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה וְאֶל כָּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל:

רש"י

(ט) **ויכתוב משה וגו' ויתנה.** כשנגמרה כולה נתנה לכמי שמנוי:

רמב"ן

(ט) **ויכתוב משה את התורה הזאת.** מתחלת בראשית עד לעיני כל ישראל (אעים שכאן (פסוק יא) כתוב הקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל והוא רומז לספר הזה של אלה הדברים על רעת רבותינו (פסוקא כא) אבל בזה חזר ובאר (פסוק כד) ויהי ככלות משה לכתב את דברי התורה הזאת על ספר עד תמם וזה יכלול כל התורה כולה:

יא בְּבוֹא כָל יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת אֶת פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר תִּקְרָא אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת נֶגֶד כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם: יב הַקְהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף וְגִרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וּלְמַעַן יִלְמְדוּ וְיָרְאוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת: יג וּבְנֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וְלָמְדוּ לְיִרְאָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: יד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הִנֵּה קָרְבוּ יָמֶיךָ לָמוּת קְרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְהִתְיַצְּבוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד וַאֲצַוֶּנּוּ וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ וַיִּתְיַצְּבוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד: טו וַיֵּרָא יְהוָה בָּאֹהֶל בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֹד עַמּוּד הֶעָנָן עַל פֶּתַח הָאֹהֶל: טז וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הִנְּךָ שֹׁכֵב עִם אֲבֹתֶיךָ וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנָה אַחֲרֵי אֱלֹהֵי נֵכַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא בָא שָׁמָּה בְּקִרְבּוֹ וַעֲזָבוּנִי וְהֵפֵר אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתּוֹ: יז וְחָרָה אַפִּי בּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא וַעֲזַבְתִּים וְהִסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהֶם וְהָיָה לֶאֱכֹל וּמְצָאֻהוּ רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעֵד כִּי לֹא תִשָּׁכַח מִפִּי זַרְעוֹ כִּי יָדַעְתִּי אֶת יִצְרוֹ אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה הַיּוֹם בְּטֶרֶם אֲבִיאֶנּוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבָּעְתִּי: כב וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת בַּיּוֹם הַהוּא וַיְלַמְּדָהּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: כג וַיְצַו אֶת יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וַיֹּאמֶר חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תָּבִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לָהֶם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִמָּךְ: כד וַיְהִי כְּכַלּוֹת מֹשֶׁה לִכְתֹּב אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל סֵפֶר עַד תֻּמָּם: כה שביעי וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה לֵאמֹר: כו לָקֹחַ

כח שירת האזינו

אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְשַׂמְתֶּם אֹתוֹ מִצַּד אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעֵד:

רש"י

(יט) **את השירה הזאת.** כפשוטו (לקמן לב, ו). עד וכסך מדמעתו עמו (שם מג,)א: (כ) ואאבוני. וכמשקוע, וכן כל נפך לשון מעט: (כא) **וענתה השירה הזאת לפניו לעד.** מהמדרש מי מעיד על כל המצוות לאותה מי לא תשכח מפי זרעו. הרי זו הפטחה ליעקב שלא תהיה מתרגמת מזרעם לגמרי:

רמב"ן

(יט) **ועתה כתבו לכם את השירה הזאת.** על דרך הפשט למשה ויהושע שניהם יצוה שיכתבוה כי רצה לעשות יהושע נביאו בחיי משה והנה משה כתבה ויהושע עומד עמו וקורא והואה זה שעם ויכתב משה (פסוק כב) ולמדה את בני ישראל למשה שהוא העיקר כי ממנו ישמעו וילמדו כי גם יהושע היה כלמד עמו כמו שאמר בסוף (להלן לב פד) הוא ויהושע בן נון ושעם השירה הזאת אשר אניד לך עתה והיא האזינו ויקראה שירה כי ישראל יאמרוה תמיד בשיר ובזמרה וכן נכתבה בשירה כי השירים יכתבו בהם הפסק במקצות הנעימה: (כב) **וילמדה את בני ישראל.** כי מתחלה כתב את התורה ויתנה אל הכהנים באשר נאמר למעלה (פסוק ט) ולא אמר להם אנה יניחו אותה ואחרי כן נצטוה בשירה הזאת ויכתוב אותה וילמדה את בני ישראל בו ביום והנה הוסיף אותה על התורה: ויהי ככלות משה לכתוב הכל בספר התורה אז צוה את הכהנים לקח את ספר התורה הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ה' אלהיכם שיהיה מונח בארון מן הצד כי מעתה לא יגעו בו כלל להוסיף או לגרוע וזה שעם ויהי ככלות משה לכתב וגו' עד תמם ועל כן אמר ר"א (בפסוק א) כי זאת הברכה פוקדות ומקומה למעלה באשר נאמר וילך משה וידבר את כל הדברים האלה אל כל ישראל ויתכן כי אותיו שכתב השירה וילמדה את בני ישראל איש איש לשבטיהם שהביאם לפניו אל בית המדרש כתבה בספר התורה וצוה את הכהנים לקח את ספר התורה לומר שגם השירה תהיה מונחת בארון עם התורה שהיא מכלל התורה כי היא שם לעד ואמר להם שיקהילו אליו עוד כל זקני השבטים והשוטרים והעם יאספו עמהם כי כן נאמר בסוף (להלן לב מד) ויבא משה וידבר את כל דברי השירה הזאת באזני העם והנה עשו הבהנים כן ויקהילו אליו כל העם והעיד בהם את השמים ואת הארץ בתקהל באזני הבהנים וכל העם ואז אמר לו השם יתברך (שם פסוק מח) עלה אל הר העברים הזה ותתחייב לעשות כן מיד ועבר וברך אותם וזאת הברכה ויכתוב אותה בסוף הספר שנתן להבהנים ואז עשו הבהנים מה שצוה אותם ונתנו הספר שלם מצד ארון הברית והנה הכל בסדר האמור בתורה:

עיוני השירה

א. אבל במנהדרין כא: למדו מכאן מצוה לדורות של כתיבת כל התורה. ועיין משנ"ת בזבד השירה סימן א.

ב. עיין משנ"ת לערך בסך א' אות ב.

זר זהב
הבית למחבר הספר
מכירת תורה דיגיטלית

דגם: 1118

בפסח שנאכל רק בליל ט"ו עד חצות. ויינה בלל תורת ובחי שלמים: פעונה פמיזה - על ראש הקרבן, ומכים - מנחה ונסכי יין שמחויב להביא כל המקריב עולה או שלמים, ושתי רמים שחיתם שתן ארבע - שזורקים את הדם שתי זריקות, בקרן צפונית מזרחית ובקרן דרומית מערבית, ונמצא הדם הולך לארבע קירות המזבח (ולא בפסח שדיו בזריקה אחת כנגד היסוד), ושפיכת שירים ליסוד - שכך הדין בכל הקרבנות, שאם נשאר דם בכלי אחר הזריקה צריך לשופכו ליסוד.

זהו סדר עבודת קרבן פסח ותניה שעמי בבית אלהינו שיבנה במהרה ביפינו, אמן. וזה מה שאנו מבקשים: "ונאכל שם מן הזבחים - זו התניה - וזמן הפסחים".

אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי אלהיו.

סדר הקערה

לשיטת האריי ז"ל

ג' מצות



סימני הסדר

(במחזור ויטרי עמ' 281 הובאו סימנים אלו בשם רש"י)

קדש. ורחץ. כרפס.
יחץ. מגיד. רחצה.
מוציא. מצה. מרור.
כורך. שולחן עורך.
צפון. ברך. הלל.
נרצה.

קדש

ג"ל טעם במ"ד למדר הראשון ונקרא 'קדש' ע"פ מה שאמרי' בסמ' מגילה (יב:) על הפסוק "כמוב לב המלך ביין" אמו עד השותא לא טב לביה בחטראן אמר רבא יום השביעי שבת היה שישראל אוכלין השותין ומתחילין בדברי שירות ותשבחות, אבל עובדי כוכבים בשאוכלין ושותים אין מתחילין אלא בדברי תיפלות וכו' לכן מקדשים את הלילה על היין תחילה שעל ידי כך יעלו שירות ותשבחות על השולחן.

ובן לימדו על סבת דם שנלקה מי היאור ונתפך לדם לפי שאין נשמעים יודדים במצרים וגילוח עולה ומשקה את הארץ והמצריים עובדים לגילוח, לפיכך נלקה יראתם תחילה ואח"כ נלקו המצריים בפ"ש בשמו"ר (ט,ב) וכ"כ רש"י (שמות ז, יח). ובן

זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דילוח

דגם: 1119



סדר ליל שבת

שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם

שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג׳פ

בּוֹאֲכֶם לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג׳פ

בָּרְכוּנוּ לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג׳פ

בְּשִׁבְתְּכֶם לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג׳פ

בְּצֵאתְכֶם לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג׳פ

כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ. לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ:
יְהוָה יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ. מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

אֵשֶׁת חַיִל

א אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא. וְרָחֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ:
ב טָח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ. וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר:
ג גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא רָע. כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ:
ד דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים. וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ:
ה הָיְתָה כָּאֳנִיוֹת סוֹחֵר. מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ:
ו וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ. וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ:
ז זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ. מִפְּרִי כַפֶּיהָ נָטְעָה כָּרֶם:
ח חָגְרָה בְעוֹז מָתְנֶיהָ. וַתְּאַמֵּץ זְרוֹעֹתֶיהָ:
ט עָמְדָה כִּי טוֹב סַחְרָהּ. לֹא יִכְבֶּה בַלַּיְלָה נֵרָהּ:
י יָדֶיהָ שִׁלְּחָה בַכִּישׁוֹר. וְכַפֶּיהָ תָּמְכוּ פָלֶךְ:
כ פַּהּ פָּרְשָׂה לֶעָנִי. וְיָדֶיהָ שִׁלְּחָה לָאֶבְיוֹן:
ל א תִּירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג. כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבֻשׁ שָׁנִים:
מא רְבָדִים עָשְׂתָה לָּהּ. שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ:
נ וֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ. בְּשִׁבְתּוֹ עִם זִקְנֵי אָרֶץ:
ס דִּין עָשְׂתָה וַתִּמְכֹּר. וַחֲגוֹר נָתְנָה לַכְּנַעֲנִי:

זר זהב
הבית למחבר הספר
מביות תורה דיליה

דגם: 1120



הגדה של פסח

פסח שחל במוצ"ש תשכח להבדיל, תזכר אחר שכבר שתה כוס רביעי, יבדיל על כוס ה', ויברך עליו בפת"ג.

אחר אירבע כוסות אינו רשאי לשתות יין, או משקה המשכר, או משקין שטעמם חזק, כגון משקה הפחים שבוהשען בבית הבד, אבל מותר לשתות מים, או משקים שמעורב בהם מים ואין טעמם חזק כגון תה, ומשקה הפחים שהוא משקה מעורב עם מים, וכל משקין הדומין להם, כגון מים שנותנים בהם טעמים למתק, שאינם מבטלים טעם מצה, ובמקום צורך גדול יש להתיר לשתות משקין שטעמם חזק, אבל לא משקה המשכר.

מי שהוא אינסטנים או שהוא תאב לשתות הרבה, ורוצה לשתות עוד חוץ מכוס רביעי, שותה כוס רביעי קודם שאומר הלל הגדול, ואח"כ יאמר הלל הגדול וחתמו את ברכת ההלל, וישתה כוס חמישי.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן, עַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה שֶׁרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכֹל מִפִּרְיָהּ וְלִשְׂבֹּעַ מִטּוּבָהּ רַחֵם נָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מִזְבְּחֶךָ וְעַל הֵיכָלֶךָ וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ וְשַׂמְּחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ וְנֹאכַל מִפִּרְיָהּ וְנִשְׂבַּע מִטּוּבָהּ וּנְבָרֶכְךָ עָלֶיהָ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה (בשבת: ורצה והחליצנו ביום השבת הזה) וְשַׂמְּחֵנוּ בְּיוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה,

הגדה של פסח

כִּי אַתָּה יְהוָה טוֹב וּמֵטִיב לַכֹּל וְנוֹדֶה לְךָ עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן.

נרצה

חַסַל סִדּוּר פֶּסַח כְּהִלְכָתוֹ, כְּכָל מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקָּתוֹ.
כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסַדֵּר אוֹתוֹ כֵּן נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹתוֹ.
זָךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה, קוֹמֵם קְהַל עֲדַת מִי מָנָה.
בְּקָרוֹב נָהֵל נִטְעֵי כַנָּה פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרִנָּה.

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה.

הפיוטים או רוב ניסים וכו', אומר אחר שתיית הכוס, שאינו אלא מנהג.

חייב אדם לעסוק בהלכות פסח, וביציאת מצרים, ולספר בנסים ובנפלאות שעשה הקב"ה לאבותינו, עד שתחשפנו שינה, ויזהר שלא ישתה בסעודה יותר מדאי וישתכר, שלא תחשפנו שינה ולא יוכל לעסוק בהלכות פסח, וביציאת מצרים.

זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דילוח

דגם: 1121

כשחל שבואל רק בליל ט"ו עיר חצות. ודינה כלל תוות זכחי שלמים: מצוה מסיבה - על ראש הקרבן, ונסבים - מנחה ונסכי יין שמחויב להביא כל המקריב עולה או שלמים, ומתן דמים שתיהם שוין אינם - שזורקים את הדם שתי זריקות, בקרן צפונית מזרחית ובקרן דרומית מערבית, ונמצא הדם הולך לארבע קירות המזבח (ולא בשחט עזרו בזריקה אחת כנגד היסוד), ושפיכת שירים ליסוד - שכך הדין בכל הקרבנות, שאם נשאר דם בכלי אחר הזריקה צריך לשופכו ליסוד.

וזהו סדר עבודת קרבן פסח והגיעה שעתו בבית אלחינו שיבנה במהרה בימינו, אמן. וזה מה שאנו מבקשים: "ונאכל שם מן הזבחים - זו התגיעה - ומן הפסחים".

אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי אלהיו.

סדר הקערה

לשיטת האריז"ל

ג' מצות



סימני הסדר

(במחזור ויטרי עמ' 281 הובאו סימנים אלו בשם רש"י)

קדש. ורחץ. כרפס.
יחץ. מגיד. רחצה.
מוציא. מצה. מרור.
כורך. שולחן עורך.
צפון. ברך. הלל.
נרצה.

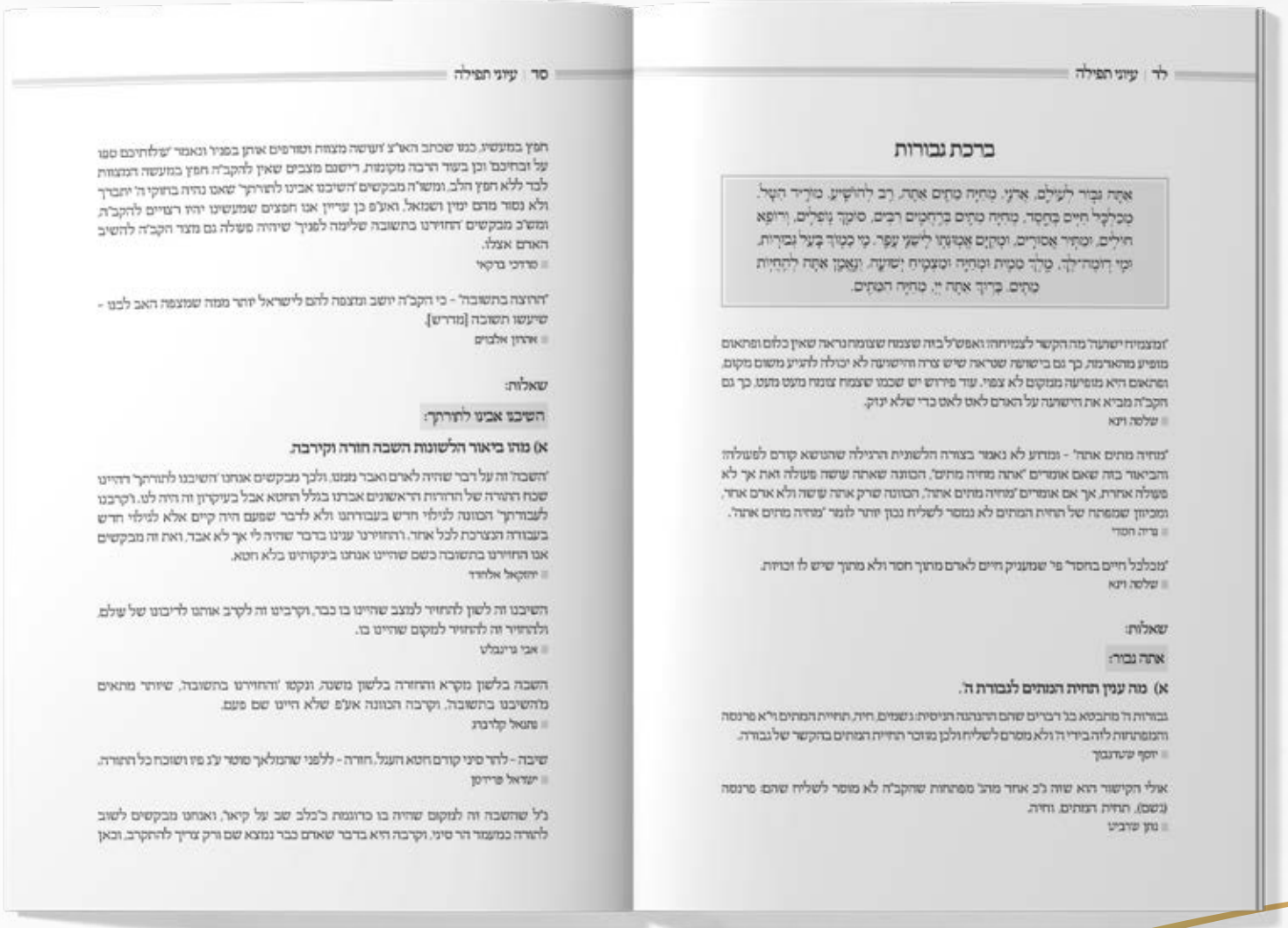
קדש

ג"ל טעם בס"ד למדר הראשון דנקרא 'קדש' ע"ש מה שאמרו' במס' מגילה (יב:) על הפסוק "כמוב לב המלך ביין" אמו עד השתא לא מב לביה ביומאי אמר רבא יום השביעי שבת היה שישראל אוכלין תשתין ומתחילין בדברי שירות ותשבחות, אבל עובדי כוכבים כשאוכלין ושותים אין מתחילין אלא בדברי תיפלות וכו' לכן מקדשים את הלילה על היין תחילה שעל ידי כך יעלו שירות ותשבחות על השולחן.

וכן לרמוז על מכת דם שנלקה מי האור ונהפך להם לפי שאין נשמים יורדים במצרים ונילוס עולה ומשקה את הארץ והמצריים עובדים לנילוס, לפיכך נלקה יראתם תחילה ואח"כ נלקו המצריים כמ"ש בשמו"ר (ס,ב) וכ"כ רש"י (שמות ז, יח). וכן

זר זהב
הבית למחבר הספר
מכירת תורה דיליה

דגם: 1122



לד | עיוני תפילה

ברכת נבורות

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם, אֲדֹנָי, מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ. מוֹרִיד הַטָּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת, וּמִי דוֹמֶה לָךְ, מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה, וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְחַיֵּה הַמֵּתִים.

'ומצמיח ישועה' מה הקשר לצמיחה? ואפש"ל בזה שצמח שצמח נראה שאין כלום ופתאום מופיע מהארמה, כך גם בישושה שנראה שיש צרה וישועה לא יכולה להגיע משום מקום, ופתאום היא מופיעה מהשום לא צפוי, עוד פירוש יש שכמו שצמח צמח מעט מעט, כך גם הקב"ה מביא את הישועה על האדם לאט לאט כדי שלא יזוק.

שלמה ויגא

'מחיה מתים אתה' - ומדוע לא נאמר בצורה הלשונית הרגילה שהתשא קודם למשלה? והביאור בזה שאם אומרים "אתה מחיה מתים", הכוונה שאתה עשה משלה ואת אך לא משלה אחרת, אך אם אומרים 'מחיה מתים אתה', הכוונה שרק אתה עשה ולא אדם אחר, ומכיוון שמחתה של התיה המתים לא נמסר לשליח נכון יותר לומר 'מחיה מתים אתה'.

נריה חכמי

'מכלכל חיים בחסד' פי' שמתעניק חיים לאדם מתוך חסד ולא מתוך שיש לו זכויות.

שלמה ויגא

שאלות:

אתה גבור:

א) מה ענין תחיית המתים לגבורת ה'.

גבורות ה' מרובות בכ' רבריים שהם והינהגה העיסיה: נשמים, חיית, תחיית המתים וי"א פרנסה והמשרתות לזה ביריו ה' ולא מסרם לשליח ולכן מיוחר התיה המתים בהקשר של גבורה.

יוסף שרעבמך

אולי הקישור הוא שזה ג'כ אחר מרו' מפתחות שהקב"ה לא מוסר לשליח שהם: פרנסה (גשם), תחיית המתים וחיה.

נתן שרביט

חפץ במעשיו, כמו שכתב האר"צ ז"ל שהשה מצוות ושורפים אותן בפניו ואמר 'שלחיכם שמו על זכותכם' וכן בשיר הריבה מקומות. ריישם מצבים שאין להקב"ה חפץ במעשה המצוות לבר ללא חפץ הלב. ומשו"ה מבקשים 'השיבנו אבינו לתורתך' שאנו נהיה בחוקי ה' יתברך ולא נסור מדם ימין ושמאל, ואע"פ כן עריין אנו חפצים שמעשינו יהיו רצויים להקב"ה, ומש"כ מבקשים 'חחזירנו בתשובה שלימה לפניך' שיהיה פשלה גם מצר הקב"ה להשיב האדם אצלו.

מרדכי ברקאי

'החזצה בתשובה' - כי הקב"ה יושב ומצפה להם לישראל יותר ממה שמצפה האב לבנו - שיעשו תשובה [מדרש].

אהרון אלבוים

שאלות:

השיבנו אבינו לתורתך:

א) מהו ביאור הלשונות השבה תורה וקירבת.

'השבה' זה על רבר שהיה לאדם ואבר ממנו. ולכך מבקשים אותנו 'השיבנו לתורתך' רהייט שכח התורה של הדורות הראשונים אברנו בגלל החטא אבל בעיקרון זה היה לנו. וקרבנו לעבורתך" הכוונה לגילוי חרש בעבורתנו ולא לרבר שפעם היה קיים אלא לגילוי חרש בעבורה הנצרכת לכל אחר. ו'החזירנו' ענינו ברבר שהיה לי אך לא אבר, ואת זה מבקשים אנו החזירנו בתשובה כשם שהיינו אנחנו בינקותינו בלא חטא.

יחזקאל אלחרר

השיבנו זה לשון להחזיר למצב שהיינו בו כבר, וקרבינו זה לקרב אותנו לריבונו של שלם, ולהחזיר זה להחזיר למקום שהיינו בו.

אבי גרינבלט

השבה בלשון מקרא והחזירה בלשון משנה, ונקטו 'והחזירנו בתשובה', שיותר מתאים מהשיבנו בתשובה. וקירבה והכוונה אע"פ שלא היינו שם פעם.

מתאל קלרנר

שיבה - להר סיני קורם חטא העגל. חזרה - ללפני שהמולאך פוטר ע"ג פיו ושוכח כל התורה.

יצחק פרידמן

כ"ל שהשבה זה למקום שהיה בו כרומנת כ"כלב שב על קיאו', ואנחנו מבקשים לשוב להזרה במעמד הר סיני. וקירבה היא ברבר שאדם כבר נמצא שם ורק צריך להתקרב. ובאן

זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דילוח

דגם: 1123

מ"ד לאו שמיה היזק

מתמהין אני אי אתיא מיניה. ג"מ: מסתיה מאי מיניה מיניה, ונ"מ אי אתיא מיניה ומיילף שניהם לענין כופל

ומתני' כיצד ד"ה לסיכך הכופל ומצטרף על שניהם ואפילו כח לעמוד בשעה. (הכי לכאורה מתניתא מסייע לי' ב. לרבינו מהו לעמוד כ"ג ה. ד"ה ונ"מ אי)

ונ"מ אחיות מניית הכופל הוא אכח מהניחותם ומקיים כל"ל

לכאורה ל"ק מהיכ לאו אחיות היכם לכל חיוסם לענין כופל הוא כך אכח מהניחותם אה שייכא הכי אינא לאחניהן מהלכות אכיות שמחנין הכי כל חיוב מניית הכופל הוא אחה אחהניחו כל"ל

ומקיים אמאי מאחניהן הכל כאינה חאיניה ג"ל את עניחיהו לענין כופל אינה מניין לענין כאינה חאיניה

ול"ל הוא אחני שאשהה היכי עניחיהו לענין כאינה חאיקה לכחו מכלל הוחהניחות אלא שעה ב"ה אה שייכא הכי אינא לאחניהן מהלכות אכיות שמחנין ואה כלל הוחיוב באינה חאיניה את לכך עניחיהו אחיקה

ומקיים מחני' חקפו ול"ת שאחי אבטיק לאחני אית גוי וצניית כיון אינן הכל כאינה חאיניה כאו אינהו כן יפה

אני מחני' **ויל פשט עכו יותר מי בגוי לא יעשה נכן כולם אלא כשיזיר מאחיכם ואיהו את עכו לעשות מחות מי יעשה פשוליו את עכו מחובא ואחקא יעשה כפשוטם משארא**

ומקיים מחני' מאשיבו לחקשות. ול"ת ואאי חני בגמ' הכל כאינה חאיניה **לאחני אאי ואאני לאחני אחכא אינהי מחובא ואחקא ויאמא לאחני כאינה כל חאיקות כאו אינהו, ונפשט ל"ת פיחקא מחובא ואחקא אפיל סחות מכשון אפילו עכו אינה חפיק הוא וכ"ל**

ומשמיה בשמעי מחני' פשט עכו יותר מי בגוי לא יעשה נכן את עכו מסחות מחובא ואחקא חי אינה חפיק לעשות ב"ת

לכאורה אע כל חיוב מניית כופל הוא אחות מהניחותם ומה עניחיהו לענין כופל כאינה חאיקה נפיק אין. כלל חיוב אל"כ אאי ניקו"א את חי אינה שלות ובחי. ומה בגוי אם עכו יותר מי ומה מסחות מחובא ואחקא עניחיהו לעשות כי יל כך היינה מהניחותם

ומקיים בגמ'. **טמאה פיבא הא לא רבי - אין מחייבין אותה, אלמא: מיצה ראיה לגוי אינה מיצה.** ומוקי ר"י ומאה פיבא - **לענין כופל פיאות פניהן הוא פחייבות מכאיה שיעון מן פניהן**

לכאורה קשיא לרבי אימי ר"י. שכיון שאינה פניהה מן הכופל כאו שאניהן טמאה פיבא ואפילו כופל ר"י פחייבות מכאיה מיי עניחיהו אפילו שהיי מיצה ראיה לא חל מיצה

ומקיים אאיזן בגמ' וכן בגיטין ובגמ' ביבמות לחלניה שמיצה ראיה אינה מיצה ומי. ומגמ' גיטין אוקי כאיי. אבל פשוט ר. אבל אפילו לאחני טמאה וכו'

ומקשה ר. ילפה אות ל"ג. אחיי כל מהנחיהות לענין כופל ל"ק הוא כך אכח מהניחותם לא אניין מיצה ראיה שא"כ אאי שניהן מיצה וכן בגיטין כל"ל מאי שאיה מיצה ומיילף הוי אינה אחר לשאני אכח מהניחותם

זר זהב
הבית למחבר הספר
מכון תורה דיליה

דגם: 1124

הזוך והדרך
מעשיות הזוהר עם תרגום

הַמּוֹחֶזֶה שֶׁחָזָה רַבִּי חִיָּא אֶת רַשְׁבִּ"י בְּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן

(הַקְדָּמַת הַזֹּהַר, דַּף ד ע"א)

נִקְדִּים אֶת תְּחִלַּת הַמַּעֲשֶׂה (שָׁם פְּקוּדֵי קִיט ג ע"ב): **לְאַחַר פְּטִירַת רַבִּי שִׁמְעוֹן, הָיוּ הוֹלְכִים רַבִּי חִיָּא וְרַבִּי יוֹסֵי בַּדֶּרֶךְ. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְשָׂדֶה אֶחָד דִּבְּרוּ בֵּינֵיהֶם בְּדִבְרֵי תוֹרָה, וְרַבִּי יוֹסֵי אָמַר לְרַבִּי חִיָּא דְּבָרִים שֶׁשָּׁמַע מֵרַבִּי שִׁמְעוֹן.**

כְּשֶׁשָּׁמַע רַבִּי חִיָּא אֶת הַדְּבָרִים, הִשְׁתַּטַּח עַל הָאֲדָמָה וְנָשַׁק אֶת הֶעָפָר.

וְכָכָה וְאָמַר: 'עָפָר עָפָר, כַּמָּה קָשֶׁה עָלַיִךְ וְתִצְוֹף אוֹתָהּ, שֶׁכָּל מְחַמְּדֵי שׁוֹלָם מִתְגַּבְּלִים בָּךְ, וְאַתְּ כָּל עָמּוּדֵי כְאוֹרֵי הָעוֹלָם אוֹתָהּ אוֹכֵל וְשׂוֹתָהּ'.

'כַּמָּה תְּצוּף אוֹתָהּ, שֶׁהַקָּאוֹר הַקָּדוֹשׁ שֶׁהָיָה מֵאִיר אֶת הָעוֹלָם וְהָיָה הַשְּׁלִישׁ הַגָּדוֹל הַמְּמֻצֶּעֶת [פָּעֲלִיוֹנִים וּכְתַתּוֹנִים], שֶׁאַכּוֹתוֹ מְקַטֶּגֶת אֶת הָעוֹלָם, מִתְגַּבְּלָה בָּךְ'.

הַמְשִׁיךְ רַבִּי חִיָּא וְאָמַר: 'רַבִּי שִׁמְעוֹן, אוֹר הַקָּאוֹר וְאוֹר הָעוֹלָם, אַתָּה בָּלָה בֶּעָפָר וְאַתָּה מְקַיֵּם וּמְנַהֵג אֶת הָעוֹלָם'.

הִשְׁתּוֹמֵם רַבִּי חִיָּא נָגַע אֶחָד, וְלְאַחַר מִכֵּן אָמַר: 'עָפָר עָפָר, אַל תִּתְגָּאֶה, כֵּיוָן שֶׁלֹּא יִמָּסְרוּ בְּיָדֵךְ עָמּוּדֵי הָעוֹלָם, שֶׁהֲרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן לֹא הִתְגַּבְּלָה בָּךְ'.

אִשְׁתַּטַּח רַבִּי חִיָּא בָּאָרְעָא וּנְשַׁק לְעַפְרָא, וּבְכָה וַאֲמַר, עַפְרָא עַפְרָא כַּמָּה אַתְּ קָשֵׁי קָדֵל, כַּמָּה אַתְּ בַּחֲצִיפּוּ, דְּכָל מַחֲמַדֵּי עֵינָא יִתְבְּלוֹן בָּךְ, כָּל עַמּוּדֵי נְהוֹרִין דְּעָלְמָא תִּיכוֹל וְתֵידוּק, כַּמָּה אַתְּ חֲצִיפָא, בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא דַּהֲוָה נְהִיר עָלְמָא, שְׁלִיטָא רַבְרְבָא מְמַנָּא, דִּזְכוּתֵיהּ מְקַיֵּם עָלְמָא, אִתְבְּלִי בָּךְ, רַבִּי שִׁמְעוֹן נְהִירוּ דְּבוֹצִינָא נְהִירוּ דְּעָלְמִין, אַנְתְּ בְּלִי בְּעַפְרָא, וְאַנְתְּ קַיָּם וְנָהֵג עָלְמָא. אִשְׁתּוֹמֵם רְגָעָא חָדָא וַאֲמַר, עַפְרָא עַפְרָא לָא תִּתְגַּאֵי, דְּלָא יִתְמְסְרוּן בָּךְ עַמּוּדִין דְּעָלְמָא, דְּהָא רַבִּי שִׁמְעוֹן לָא אִתְבְּלִי בָּךְ.

קָם רַבִּי חִיָּא וַהֲוָה בָּכֵי, אָזַל, וְרַבִּי יוֹסֵי עִמֵּיהּ. מַהַהוּא יוֹמָא אִתְעַנִּי אַרְבְּעִין יוֹמִין לְמֶחֱמֵי לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, אֲמְרוּ לֵיהּ לֵית אִנְתְּ רַשַּׁאי לְמֶחֱמֵי לֵיהּ.

בְּכָה וְאִתְעַנִּי אַרְבְּעִין יוֹמִין אַחֲרִינִין, אִתְחֲזִיאוּ לֵיהּ בְּחֶזְוָא לְרַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, דַּהֲווֹ לָעְאן בְּמִלָּה דָּא דַּאֲמַר רַבִּי יוֹסֵי, וַהֲווֹ כְּמָה אַלְפִין צְיִיתִין לְמִלּוֹלֵיהּ.

אַדְּהָכִי חַמָּא כַּמָּה גַּדְפִּין רַבְרְבִין עִלָּאִין, וּסְלִיקוּ עֲלֵיהוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, וּסְלִיקוּ לְמִתִּיבְתָּא דִּרְקִיעָא, וְכָל אִלֵּין גַּדְפִּין הֲווּ מְחַכְּאן לְהוּ. חַמָּא דְּמִתְהַדְּרָן וּמִתְחַדְּשָׁן בְּזִיוָון, וּנְהִירוּ יְתִיר מִנְּהוֹרָא דְּזִיוָא דְּשִׁמְשָׁא.

פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וַאֲמַר, יֵיעוֹל רַבִּי חִיָּא וְלֵיחֲמֵי בְּכָמָּה דְּזִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַדָּתָא אַנְפֵּי צַדִּיקַיָּא לְזִמְנָא דְּאָתֵי. זְכָאָה אִיהוּ מַאן דְּיֵעָאל הָכָא בְּלָא כְּסוּפָא, וְזָכָאָה מַאן דְּקָאֵים בְּהַהוּא עָלְמָא כְּעַמּוּדָא תְּקִיף בְּכֹלָּא.

קָם רַבִּי חִיָּא וַהֲוָה בּוֹכֶה, וְהָלַךְ. וְרַבִּי יוֹסֵי הָלַךְ עִמּוֹ.

מֵאוֹתוֹ יוֹם הַתְּעַנָּה רַבִּי חִיָּא אַרְבָּעִים יוֹם כְּדֵי לִזְכּוֹת לִרְאוֹת אֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאָמְרוּ לוֹ [מְשָׁמַיִם]: 'אֵינְךָ רָאוּי לִרְאוֹת אֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן'.

בָּכָה רַבִּי חִיָּא וְהִתְעַנָּה אַרְבָּעִים יוֹם נוֹסָפִים כְּדֵי לִזְכּוֹת לִרְאוֹת אֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן, וּלְאַחַר מִכֵּן הֶרְאוּ לוֹ בְּחֶזְיוֹנָה אֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, שֶׁהָיוּ עוֹסְקִים בְּדְבָרִים שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי חִיָּא [בְּשָׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן], וְהָיוּ כְּמָה אֲלָפִים שׁוֹמְעִים אֶת דְּבָרָיו.

כֵּיוָן שֶׁרָּאָה רַבִּי חִיָּא כְּמָה מַלְאָכִים בַּעֲלֵי כְּנָפַיִם גְּדוֹלוֹת עֶלְיוֹנוֹת. עָלוּ עֲלֵיהֶם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, וְעָלוּ לִישִׁיבַת הָרְקִיעַ, וְכָל אֵלּוּ בַּעֲלֵי הַכְּנָפַיִם הָיוּ מְחַכִּים לָהֶם.

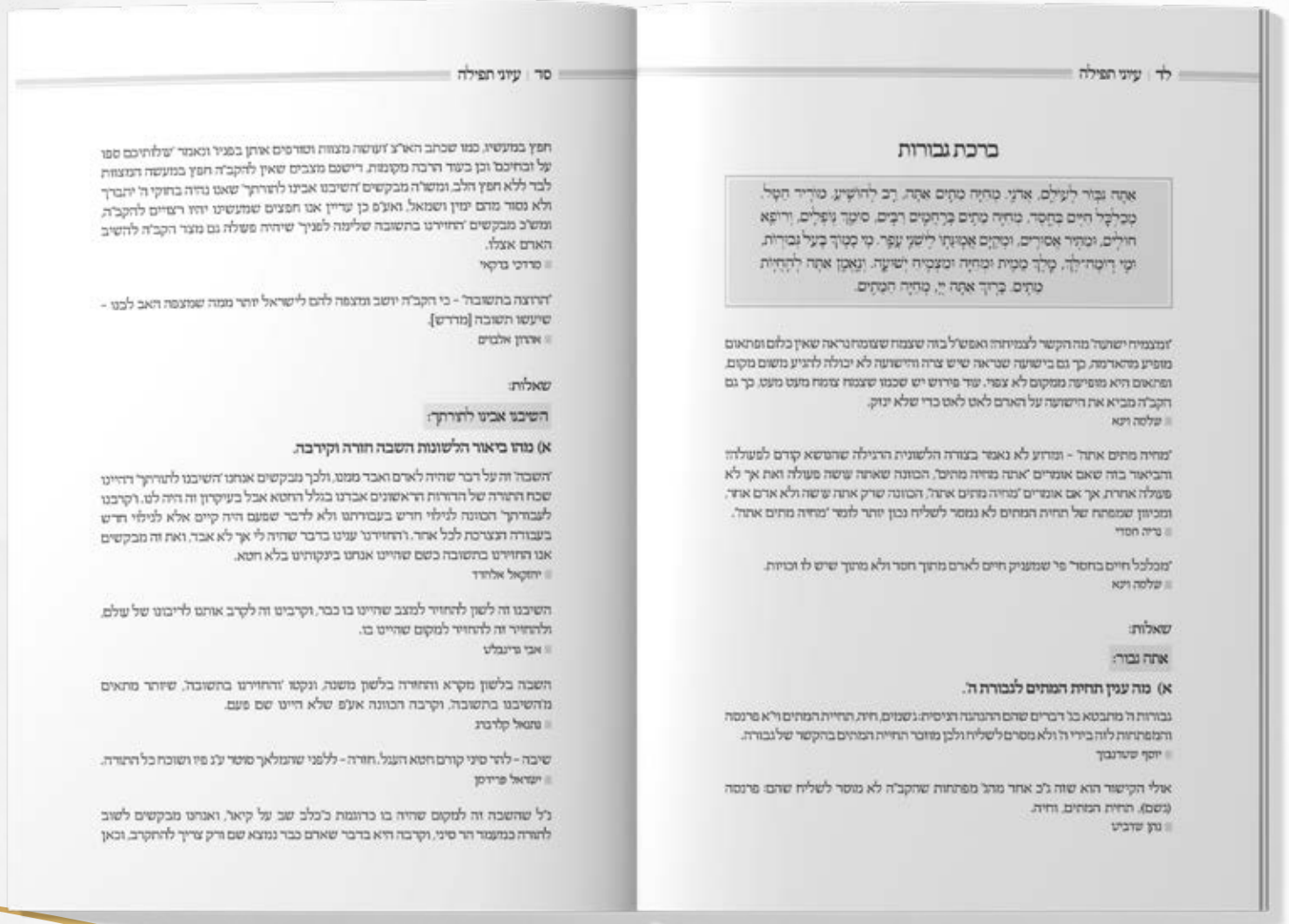
רָאָה רַבִּי חִיָּא שֶׁהָיוּ [בַּעֲלֵי הַכְּנָפַיִם] מִתְחַדְּשִׁים בְּאוֹרָם וּמְאִירִים יוֹתֵר מֵאוֹר זִיו הַשֶּׁמֶשׁ.

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר: 'יָקוּם רַבִּי חִיָּא וְיִרְאֶה בְּמָה שֶׁהֵכִין הַקָּבָּ"ה לְחַדֵּשׁ פְּנֵי הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבוֹא'.

וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁבָּא לָעוֹלָם [לָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן] בְּלֹא בוּשָׁה, וְזַכַּאי מִי שֶׁיִּעְלֶה בְּאוֹתוֹ עוֹלָם [בָּעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן] כְּעַמּוּד תָּקִיף בְּכֹל.

זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דילילה

דגם: 1125



לד | עיני תפילה

ברכת גבורות

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם, אֲדֹנָי. מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ. מוֹרִיד הַטָּל.
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא
חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת,
וּמִי דָּמֶה לָּךְ, מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה. וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת
מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְחַיֵּה הַמֵּתִים.

'מצמיח ישועה' מה הקשר לצמיחה? ואפשר! בזה שצמח שצמח נראה שאין בלום ומראום מופיע מראורמת, כך גם בישועה שנראה שיש צרה וחישועה לא יכולה להגיע משום מקום, ומראום היא מופיעה ממקום לא צפוי, עוד פירוש יש שכמו שצמח צמח מעט מעט, כך גם הקב"ה מביא את הישועה על הארם לאט לאט כרי שלא יזוק.
שלמה ויצא

'מחיה מתים אתה' - ומוזכר לא נאמר בצורה הלשונית הרגילה שהטשא קודם למשלה? והביאור בזה שאם אומרים 'אתה מחיה מתים', הכוונה שאתה עשה משלה ואת אך לא פעלה אחרת, אך אם אומרים 'מחיה מתים אתה', הכוונה שרק אתה עשה ולא ארם אחר. ומכיוון שמפתח של תחיה המתים לא נמסר לשליח נכון יותר לומר 'מחיה מתים אתה'.
נריה חפרי

'מכלכל חיים בחסר' פר' שמתעניק חיים לארם מתוך חסר ולא מתוך שיש לו וכוחות.
שלמה ויצא

שאלות:

אתה גבור:

א) מה ענין תחיית המתים לגבורת ה'.

גבורות ה' מתבטא בב' רברים שהם התנהגה חניסית: נשמים, חיות, תחיית המתים ו'א פרנסה המתפרנסות לזה ביריו ה' ולא מפרס לשליח ולכן מזכר תחיית המתים בהקשר של גבורה.
יוסף שטרנבך

אולי הקישור הוא שזה ג' אחר מזה' מפתחות שהקב"ה לא מסר לשליח שהם: פרנסה (נשם), תחיית המתים, וחיה.
נתן שרביט

סר | עיני תפילה

חפץ במעשיו, כמו שכתב הארי' זעשה מצוות וסורסים אותן במציר ואמר 'שלוחיכם שמו על ובחיכם' וכן בשוי הרבה מקומות. ריישם מצבים שאין להקב"ה חפץ במעשה המצוות לבר ללא חפץ הלב, ומשי"ה מבקשים 'השיבנו אבינו לתורתך' שאנו נהיה בחוקי ה' יתברך ולא מסור מהם ימין ושמאל. ואע"פ כן עריין אנו חפצים שמעשינו יהיו רצויים להקב"ה, ומש"כ מבקשים 'החזירנו בתשובה שלימה לפניך' שיהיה פשלה גם מצר הקב"ה להשיב האנם אצלו.
מרדכי ברקאי

'תרוצה בתשובה' - כי הקב"ה יושב ומצפה להם לישראל יותר ממה שמצפה ואב לבנו - שיעשו תשובה [מרדש].
אהרון אלבוים

שאלות:

השיבנו אבינו לתורתך:

א) מהו ביאור הלשונות השבה תורה וקרבה.

'השבה' הוא על רבר שהיה לארם ואבר ממנו, ולכך מבקשים אנחנו 'השיבנו לתורתך' רהייינו שכח התורה של הדורות הראשונים אברנו בגלל החטא אבל בעיקרון זה היה לנו. וקרבנו לעבורתך' הכוונה לגילוי חרש בעבורתנו ולא לרבר שפעם היה קיים אלא לגילוי חרש בעבורה ובצרכת לכל אחר. ו'החזירנו' ענינו ברבר שהיה לי אך לא אבר, ואת זה מבקשים אנו החזירנו בתשובה כשם שהיינו אנחנו בינקותינו בלא חטא.
יחזקאל אלחרר

השיבנו הוא לשון להחזיר למצב שהיינו בו כבר, וקרבינו הוא לקרב אותנו לריבונו של עולם, ולהחזיר הוא להחזיר למקום שהיינו בו.
אבי גרינגלס

השבה בלשון מקרא והחזירה בלשון משנה, ונקט 'והחזירנו בתשובה', שיותר מתאים מהשיבנו בתשובה. וקרבה הכוונה אע"פ שלא היינו שם פעם.
נתנאל קלרנר

שיבה - להיר סיני קורם חטא העגל. חזרה - ללפני שהמלאך סומר ע"ג פיו ושוכח כל התורה.
יצחק פרידמן

ל"ל שהשבה זה למקום שהיה בו כרומעת כ'כלב שב על קיאו', ואנחנו מבקשים לשוב להתורה במעמר הר סיני, וקרבה היא ברבר שארם כבר נמצא שם ורק צריך להתקרב. ובאן

זר זהב
הבית למחבר הספר
מכירת תורה דיגיטל

דגם: 1126

פרק שישה עשר



עם הרב הצעיר רבי יחד לאו

ספרה הרבנית לאו תחי' 'סמוך לחרד שהוקרס עבור הרב הבר, היה חודרון נוסף ריק – שיכול היה גם הוא לשמש אותו – אך בשיעותו הרבה בחר להשתמש רק בחדר שלו. בימים שהיה אצלנו, נתן לנו תחושה שהוא 'מרגיש בבית', שחש את עצמו במוב, כדי שנרגיש איתו בנוח – יחד עם והירותו שלא להטריח ולא להפריע. ראינו שמרובר באישיות ייחודית, רמת מעלה.

באותו לילה, לאחר יום מחיש ומפרך, שכלל חקירה בת עשר שעות ברציפות – עשה הרב את דרכו מבית המשפט אל ביתו של הרב לאו.

בפרם יצא, והודתם על מסמך לפיו אסור לו לדבר עם או מי שקשור לארגון בכל קשר שהוא; אסור לו לדבר עם נפש חיה על נושא שעלה בחקירה; אסור לו לצאת מפתח ביתו של הרב לאו – כי אם לתחנת המשטרה במרחב מוריה ובחזרה, וגם זה רק בליווי צמוד. עליו להתייצב בחדר החקירות מדי בוקר בשעה שמונה ושלושים עד למיצוי ההליכים.

בעצור הוא היה משולל וכויות, ונשללה ממנו הזכות האלמנטרית של שמירה על פרטיות. אנשים רשאים לצלם אותו ולרשום את כבודו ואין לו אפשרות לפתוח פה ולצעוק.

כך, עוד לפני שיצא אל הרחוב – בשדרי ישב על ספסל הנאשמים ושני שוטרים לצידו – קשר עליו צלמי חרשות וכתבי עיתונות והחלו לצלם אותו. זו היתה חוויה משפילה. כל חייו סלד מן הצילום והפרסום, ועבשיו צולם נגד רצונו במצב מביך כל כך ולא ניתנה לו אפשרות להתנגד.

גם בלילה, כאשר יצא מבית המשפט, המתינו לו אנשי התקשורת כלהקת שורבים גדולה. מקשים על היציאה ומגבירים את מורכבותה.

לרעך כמוך

הרב אברהם יצחק כץ שליט"א

חותנו של הרב אברהם ישעיהו זצ"ל

אמר רבי עקיבא

'ואהבת לרעך כמוך – זה כלל גדול בתורה'.

כשהנגו שסקים בדמותו הגדולה של חותנו כבנגו רבי ישעיה זצ"ל – שסקים אנו במי שקיים את 'ואהבת לרעך' אולי יותר מ'כמוך', אם יורשה לומר כך. אהבת הזולת היתה אצלו ענין שעבורו הוא מסר נפש, כפשוטו. יום ולילה לא ישבותו, בבחינה שקיימו ואת ישראל בחנותם לפני הר סיני, שכדברי חול היו 'באיש אחד בלב אחד'.

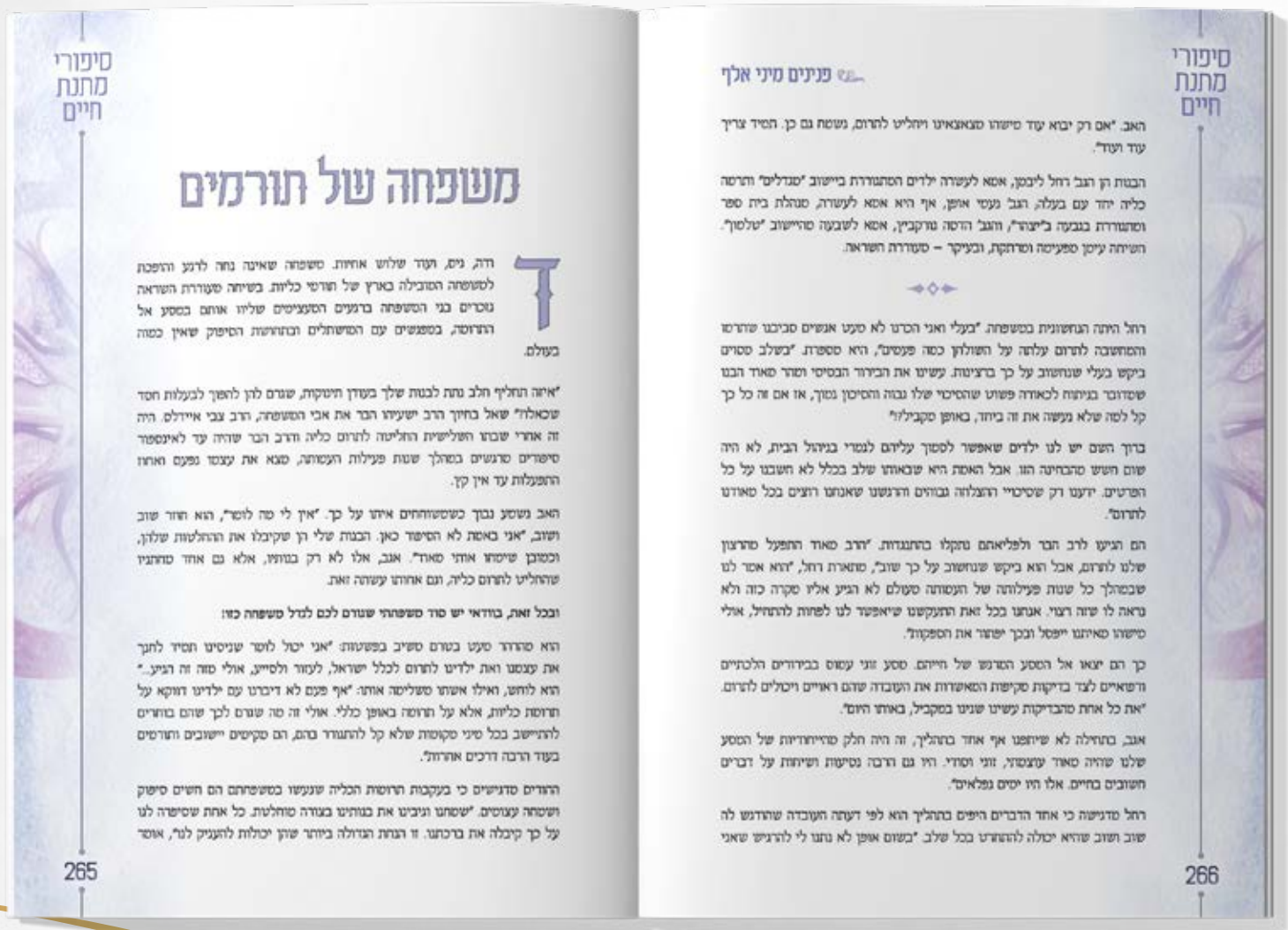
אמרו חז"ל (ספרי רפה כב, ו) 'צ' מחנות נבראו בשלם, וכה באחת מהן - נטל חמדת כל השלם. וכה בחכמה וכה בכל. וכה בגבורה וכה בכל. וכה בשישר וכה בכל. אימתי, בזמן שהן מחנות שמים וכאות בכח ההורה - אבל גבורתו ועשרו של בשר ודם אינו כלום... ומחנות אלו בזמן שאינן באין מן הקב"ה טופן להפסק ממנו.

שני חכמים עמדו בשלם - ושניהם נאבדו מן השלם... שני גבורים עמדו בשלם - ושניהם נאבדו מן השלם... שני עשירים עמדו בשלם ושניהם נאבדו מן השלם – למה, שלא היה מחנהן מן הקב"ה אלא חוטפין אותה להם.

יש להבין, מה הכוונה 'בזמן שהן מחנות שמים' - וכי יש לך מחנה שאינה מן השמים? איך אפשר לומר 'מחנות אלו בזמן שאינן באין מן הקב"ה'... 'שלא היה מחנהן מן הקב"ה'... וכי איזו מחנה אינה באה מן הקב"ה? מה הנגרדה של

זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דילוח

דגם: 1127



סיפורי מתנת חיים

משפחה של תורמים

דוד, גיס, ועוד שלוש אחיות. משפחה שאינה נוהה לדגל והופכת למשפחה המובילה בארץ של תורמי כליות. בשיחה שקודרת השראה נוכרים בני המשפחה ברגעים המעציבים שליוו אותם במסע אל הנתרומה, במפגשים עם המושתלים ובהרהורות הסיפוק שאין כמוה בעולם.

"איזה תחליף חלב נתת לבנות שלך בעודן תינוקות, שנדרם להן להפוך לבעלות חסד שכאלה?" שאל בחיוך הרב ישעיהו הבר את אבי המשפחה, הרב צבי איידלס. היה זה אחרי שבהנו השלישיות החליטה לתרום כליה והרב הבר שוהה עד לאינספור סיפורים סדנשים במהלך שנות פעילות העמותה, סגא את עצמו נפעם ואחוז התפעלות עד אין קץ.

האב נשסע נבוך כשמשוחחים איתו על כך. "אין לי מה לומר", הוא חוזר שוב ושוב, "אני באמת לא הסיפד כאן. הבנות שלי הן שקיבלו את ההחלטות שלהן, וכמובן שיכולתי אותי מאוד". אבל, אלו לא רק בנותיו, אלא גם אחד מהחבריו שהחליט לתרום כליה, וגם אחותו עשתה זאת.

ובכל זאת, בוודאי יש סוד משפחתי שנדרם לכם לגדל משפחה כזו!

הוא מהרהר מעט בטרם משיב בפשטות: "אני יכול לומר שניסינו תמיד לחנך את עצמנו ואת ילדינו לתרום לכלל ישראל, לעזור ולסייע, אולי מזה זה הגיע..." הוא לוחש, ואילו אשתו משלימה אותו: "אף פעם לא דיברנו עם ילדינו דווקא על תרומת כליות, אלא על תרומה באופן כללי. אולי זה מה שנדרם לכך שהם בוחרים להתיישב בכל מיני מקומות שלא קל להתעדר בהם, הם מקימים יישובים ותורמים בעוד הרבה דרכים אחרות".

הנדרים מדגישים כי בעקבות הרחשות הכליה שנעשו במשפחתם הם חשים סיפוק ושמחה עצומים. "שמחנו וגיבינו את בנותינו בצורה שהחלטת. כל אחת משפחה לנו על כך קיבלה את ברכתנו. זו הנחת הגדולה ביותר שהן יכולות להעניק לנו", אומר

פניתם מיני אלף

האב. "אם רק יבוא עוד מישהו מצאצאינו ויחליט לתרום, נשמח גם כן. המיד צריך עוד ועוד".

הבנות הן הגב' רחל ליבמן, אמא לעשרה ילדים המתגוררת ביישוב "מגדלים" ותרסה כליה יחד עם בעלה, הגב' נעמי אופן, אף היא אמא לעשרה, מנהלת ביה ספר ומתגוררת בגבעה ב"יצהר", והגב' הדסה טורקניץ, אמא לשבעה מהיישוב "טלמון". השיחה עימן מפעימה ומרתקת, ובעיקר – מעוררת השראה.

רחל היתה הנחושנית במשפחה. "בעלי ואני הכרנו לא מעט אנשים סביבנו שהרסו והמתינה לתרום עלתה על השולחן כמה פעמים", היא מספרת. "בשלב מסוים ביקש בעלי שנחשוב על כך ברצינות. עשינו את הבירור הבסיסי ומהר מאוד הבנו שמדובר בניתוח לכאורה פשוט שהסיכוי שלו גבוה והסיכון נמוך, אז אם זה כך קל למה שלא נעשה את זה ביחד, באופן מקביל?!"

ברוך השם יש לנו ילדים שאפשר לסמוך עליהם לנמרי בניהול הבית, לא היה שום חשש מהבחינה הזו. אבל האמת היא שבאותו שלב בכלל לא חשבנו על כל הפרטים. ידענו רק שסיכויי ההצלחה גבוהים והרגשנו שאנחנו רוצים בכל מאודנו לתרום".

הם הציעו לרב הבר ולפליאתם נתקלו בהתנגדות. "הרב מאוד התפלא מהרצון שלנו לתרום, אבל הוא ביקש שנחשוב על כך שוב", מתארת רחל, "הוא אמר לנו שבמהלך כל שנות פעילותה של העמותה מעולם לא הגיע אליו מקרה כזה ולא נראה לו שזה רצוי. אנחנו בכל זאת התעקשנו שיאפשר לנו לפחות להתחיל, אולי מישהו מאיתנו ייפסל ובכך יפחד את הספקות".

כך הם יצאו אל המסע המרגש של חייהם. מסע זוגי עמוס בבירורים הלכתיים ורפואיים לצד בדיקות מקיפות המאשרות את העובדה שהם ראויים ויכולים לתרום. "את כל אחת מהבדיקות עשינו שנינו במקביל, באותו היום".

אגב, בהתחלה לא שיתפנו אף אחד בהחלטה, זה היה חלק מהחוויות של המסע שלנו שהיה מאוד עצמותי, זוגי וסודי. רק אז הרבה נסיעות ושיחות על דברים חשובים בחיים. אלו היו ימים נפלאים".

רחל מדגישה כי אחד הדברים היפים בתהליך הוא לפי דעתה העובדה שהודגש לה שוב ושוב שהיא יכולה להשתרט בכל שלב. "בשום אופן לא נתנו לי להרגיש שאני

זר זהב
הבית למחבר הספר
מכירת תורה דיגיטלית

דגם: 1128



פרק ראשון

אלה תולדות

מראש צורים

ענו הפנימי ושורשיו נשענו וינקו ממטען רוחני רב עוצמה והשראה, של סבים וסכתות שרידי שואה. סב אביו, רבי יחזקאל שלזינגר הי"ד, עלה בשנות הזעם בלבת אש השמימה, בהוך בית הכנסת וספר התורה עמו, נישא בידיו. אשתו, מרת ביילא ע"ה, שרדה את שנות המלחמה בתרוף נפש, עם בנה נחום משה השיטו, אשר נולד יתום, והצליחו היתה למעלה מדרך הטבע. בתום המלחמה נשאה בשנית לרבי מיכאל קוט ז"ל. יחדיו עלו לארץ הקודש, והשקיש כוחות על - אנושיים, כדי לאסוף את השברים, לאחוז בעץ החיים, ולהתחיל מוחדש את דרך מסורת הדורות, במסירות נפש מול זרמים כאלו ואחרים, בלא כל וויתור. קוים חוקים של אורחות חיים נטוטה שורטטו בירושר ובאמונה, וכך הוקמו דורות ישרים מבורכים בכרם בית ישראל.

הסבא, רבי נחום משה שלזינגר שליט"א, נמנה על קבוצת תלמידיה הראשונים של ישיבת פוניבז' הצעירה. הישיבה אשר הוקמה באותם הימים, לאחר החורבן הנורא, עת עלה הטורה על אדמת אירופה, בגירה הנוראה, ואיבד את היכלי התורה, רבנן על תלמידהן, הי"ד. לימים, אחר הקמתה של ישיבת 'באר יעקב' בעידודו של מרן החזון איש זצ"ל, ובראשות ראש הישיבה הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, והמשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל, גלה רבי נחום משה למקום תורה זה, ובכה לקרבה מיוחדת מרבותיו בבאר יעקב. בהגיעו לשרקו, הקים את ביתו עם הסבתא מרת רחל לאה תחי', בת רבי עקיבא ומרת אסתר

פרק רביעי

בישיבה גדולה

לא הרי ראשית ימי תפארתו בישיבה גדולה, כהרי שנתו האחרונה בעולמו, בה כבש שיאים רוחניים בגימה מיושבת יותר, של בחור בעל ניסיון בלבטים רוחניים, היודע מה עליו לתקן.

בהתבוננות ובמבט בוחן

מוטי נערך לישיבה גדולה בישוב הדעת, בהתבוננות עמוקה, ובמבט בוחן, תוך כדי שהוא נמלך בעצת הורים ומורים. הוא מבקש לשמוע, להחכים, ולחבון את צעדיו בהשכל ובחבונה. אם עד תקופה זו הייתה מגמתו להרחיב את ידיעותיו בבקיאות והברת סוגיות השו"ס, בהרחבת מושגי התלמוד, ובמיעת דפי גמרא בשיטן וגירסה, כאשר לצד זאת מעולם לא זנח את לימוד העיון שנוסף ללימודי הבקיאות. הרי ששתה התהפכו היוצרות, ומוטי הקדיש את עיקר עיתותיו ללימוד בעיון מעמיק, כאשר לצד זאת אינו זונח את לימוד הבקיאות הנספח ללימוד העיון.

מוטי לא הירשה לעצמו 'ליפול' אל הישיבה גדולה. הוא נערך כחייל לקרב: בחבטן מדוקדק, בלמידת תנאי השטת, לאחר שלל חקירות ודריקות שקיים עם בני עליה שונים, שמצא בהם ברי דעת - שיודריוחו של אשר לפניו. מוטי צעד אל הישיבה גדולה עם תכניות סדורות, כאשר הוא ממשיך במסלול המופלא שטווה לעצמו עוד בהיותו בישיבה קטנה בשיעור א'. צעיר הוא בבטחה ובשלוות נפש אל עבר היעד הנכסף - רכישת קנייני נצח בבניית אישיותו, ובחיקון המידות, עבודה מתמדת ובלתי מתפשרת, דרישה עצמית חסרת ויתורים והנחות, ואת לצד לימוד המסכתות הישיבתיות בעיון רב, וידיעת כל חלקי התורה, עד ליום חתונתו.

זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דילוה

דגם: 1129

הקדמה

כיום, רבים עושים זאת. ישנם תמריצים שונים ופרסום רב סביב הנושא, אך ניתן לומר שאבא היה בין הנחשונים שאימצו את השיטה והתמידו בה.

דאגה וסמירות

אבא היה איש שיחה, ובעל חוש הומור. הצחיק אותנו בסיפוריו מהווי הישיבה, או מילדותו, אך לרוב, התאפיין ברצינות ובאחריות שרבצו על כתפיו. לדוגמא, מיד כשנולדתי פתח תכנית חסכון בבנק, שיהיה לו במה לחתן אותי, כמו שאומרים: צפה את הנולדות). בכלל, דאגתו לוותה את כל בני המשפחה. כשאחד הילדים נזקק לטיפול מיוחד - נסע לתל אביב, בנסיעה מפרכת, בה נאלץ להחליף שלושה אוטובוסים לפחות, ולמרות זאת התמיד ונסע כל שבוע במשך מספר שנים.



בבריית לנכדו

כל כך לקח אותנו ללב, עד שידענו בחוש - לא לספר לו דברים קשים מידי, ואנו, בנותיו, העלמנו ממנו כשהלכנו ללדת, כדי לא להדאיגו ולצערו, כשרצינו תמיכה וסעד - הלכנו לאמא תחי', אצלה קיבלנו אותם בשפע.

אבא השתדל לשמחנו בחול המועד, ובחופשות. למרות שזכה להיות אב בגיל מבוגר יחסית, לא מנע מעצמו טרחה, ולקח אותנו למקומות שונים, כדי שנהנה, לנכדים - אסף את גיליונות 'זרקור', 'יתד שלנו', וכרך אותם במומחיות. שמחתו הייתה שלמה כשצפה בהנאה ששאבו הילדים מהקריאה. מתנה זו מלווה אותנו שנים רבות, ונם הנינים מפיקים ממנה תועלת.

הקדמה

איש אמת

לא חת מפני איש. את דעתו אמר ללא משוא פנים. יש אומרים שאולי היה חד מידי... אבא היה 'ליטאי של פעם', 'מתנגד' בכל רמ"ח אבריו, את דעתו על הרבנ"ם - לא הסתיר. אך פעם אמר לי: 'הלוואי ויכולתי להאמין בהם. כל כך קל כשיש 'רבה' שאמשר להשליך עליו את כל הבעיות.' כשורד נכדתו הקטנה חלתה, ואושפזה בביה"ח - הוא היה אתנו, ועטף אותנו בדאגתו. חסידת חב"ד - ניגשה אליו, ושאלה אם אנו רוצים שתשלח את השם לרבה - לתפילה. אבא נענה לבקשה, לתמיהתי הרבה, ענה: 'אל תהי ברכת הריוט קלה בעינך...' בשביל הנכדה חרג מדרכו, כי הרי אהבה מקלקלת את השורה.

ישרותו

אבא הצטיין בישרותו, ובמיוחד בדיני ממונות. כשקוראים בפרשת יתרו על הדיינים, שעליהם להיות "שונאי בצע" - "שונאים ממונם בדין" (רש"י), תדיר נזכרת אני בחבורה זו אצל אבא ד"ל. כשהחליט לתת מתנה כספית - הוציא את השטרות מיד, ונתן, לא התעכב, ולא חיכה שיצוצו סיבות שימנעו את מתנתו.

וכשהיה צריך להחזיר חוב, לא מצא מנוח לנפשו, עד שהחזיר את החוב במלואו, פעם, כשקנה דירה, נכנס לחובות, ולווה מגמחים רבים, עד שהיה לו את כל הסכום.



בבר מצוה לנכדו. מימין נכד ר' יצחק מאחר בנו ר' מרדכי ז"ל משמע

זר זהב
הבית למחבר הספר
מכירת תורה דיליה

דגם: 1130

ללאו יצתה הבערה גרידתא, הבערה רב"ד בישול פתילה הוא ואי"ר ששת מה לי בישול פתילה מה לי בישול סמנין".

The גמרא first attempts by saying that we should learn from the לאו of lighting fire on שבת; Then the גמרא explains the reason it specifies this is a 'מח' between ר' נתן and ר' יוסי: According to ר' יוסי – The תורה excluded it to teach you that הבערה doesn't have בת like all other מלאכות שבת, rather it's just a לאו.

According to ר' נתן it's coming to divide and say that one shouldn't make a mistake and think that he is only חייב כרת if he does all 39 מלאכות, rather even individually if someone does one לאו he's חייב כרת.

So *fregt* the גמרא – What are you asking "מה ת"ל", it's clear what the פסוק is teaching either it's a לאו or it's לחלק?

Enphert the גמרא – We want to know פשט in the word "משובותיכם", and then the גמרא goes on a long מהלך explaining this, and we come out learning that ב"ד is not allowed to do שריפה (which they melted the lead and poured it into the mouth of the person who is חייב) on שבת, and from the fact that the תורה had to tell me that ב"ד can't give שריפה on שבת, that's a ראיה that an עשה is דוחה a כרת לא תעשה שיש בו כרת everywhere except for here.

Fregt the רמב"ן and רשב"א – How can we have a הו"א that the reason why it's מותר is because an עשה of "capital punishment" from ב"ד is דוחה a ל"ת שיש בו כרת – It's not בעידנא! because when you "strike the match"/ boil the lead, that's not at the same time as the killing and we know the כלל is an עשה is only דוחה a לא תעשה if it's בעידנא.[146]

Enphert the רמב"ן – [It's not פשט that you first heated up the lead and then poured it into her mouth to kill her, rather] The case is that the lady is lying on the table with her mouth open and simultaneously you light the pot of lead so in one action it's being poured it into her mouth.

Fregt the רשב"א that's still not בעידנא because when you're lighting the fire and cooking the lead the lady didn't die yet?

146. עיין שיעור #27.

The תירץ is – The רמב"ן holds that the דין of בעידנא doesn't require that I'm מקיים the עשה the same time as I'm עובר the לאו; All we need is that when I'm עובר the לאו I'm doing the מעשה that's going to make the מצות עשה happen meaning the act of cooking up the lead is going to cause her to die.

The רשב"א doesn't hold of this because he holds you can't be מקיים the לאו unless you're מקיים the עשה.

Now, there is a מסכת שבת דף קלב ע"ב in רבינו חננאל that says a new פשט in בעידנא = the issue is – If you do the לאו before the עשה maybe you won't come to do the עשה. The ר"ח gives an example – A כהן had a בהרת and they cut off the בהרת in order for him to do עבודה (= but who says he's going to do the עבודה)!

לפי זה – In the case of the רמב"ן that they are holding the pot of lead over the girl's mouth, the minute they light it up she will die and he holds that's enough to be called בעידנא. However according to the רשב"א who holds you need the קיום העשה to be דוחה the לאו, so the רמב"ן's case won't work.

Continues the גמרא:

"אמר רב שימי בר אשי, האי תנא לא משום ראיה עשה ודחי לא תעשה אלא משום דמיתי מקל"ו, וה"ק מה אני מקיים מחלליה מות יומת בשאר מלאכות תוץ מסיתת ב"ד, אבל מיתת ב"ד דחיא שבת מק"ל

Really we say אין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, but over here we have a הו"א because of a ק"ו = we know that the עבודה is דוחה שבת, and we also know that רציחה is דוחה the עבודה (meaning if a כהן who is a murderer kills someone and we find him doing עבודה we take him right away to be killed and we don't wait for him to finish the עבודה). So ק"ו – That for sure רציחה is דוחה שבת!

Zugt the גמרא on דף ז ע"א -

"ומה עבודה שהיא חמורה ודוחה שבת רציחה דוחה אותה, שנאמר מעם מזבחי תקחנו למות שבת שנדחת מפני עבודה אינו דין שתהא רציחה דוחה אותה. ומאי אז איש דקאמר, ה"ק קבורת מת מצוה תוכיח שדוחה את העבודה תאין דוחה את השבת, הדר אמר קבורת מת מצוה תדחה שבת מק"ל, ומה עבודה שהיא דוחה

זר זהב
הבית למחבר הספר
מבית תורה דילויה

דגם: 1131

מרא דשמעתתא
הבה"ח **עזריאל שוהארץ** נ"י

מה הדין באומר לחברו נדינא או משמתנא מיניך וכו'

(דף ז)

האומן		הדין	הטעם
'נדינא מיניך שאני אוכל לך'		אסור (לקוח [וכן נפסק להלכה])	לכאורי - דהוי לשון הרשקה ולירושלמי - כיון שעשה עצמו כמנדה.
'נדינא מיניך בלחוד'		מותר (ר"ן)	דהוא קיי"ל כשמואל דבעי למימר 'שאני אוכל לך'
'מנדה אני לך שאוכל לך'	**לר"ע**	אסור ואינו לוקה	דס"ל דלישנא הנדויא הוא [היינו ריחוק והבדל]. אך כיון דמשמע הכי ומשמע הכי והוי ספק מנדה הוא לענין מלקות ואינו לוקה.
	לרבנן	מותר [וכרי קיי"ל]	ולישנא דמשמתא הוא
'משמתנא מינך [אף ב'שאני אוכל לך']	**לר"ש**	לכר"ע מותר [וכן נפסק להלכה]	ולישנא דמשמתא הוא
	לר"ה **לר"ע**	אסור	היות דאומי בספיה בהדיא כמשמתא, לאסור הכא בא שכן מדרשין מן המשמתא
	לרבנן	מותר	ולישנא דמשמתא הוא ולא בא לאסור

מנדה, האם נכסיו אסורים [ר"ן ד"ה ירושלמי]

	מנדה מהדיוט	מנדה מב"ד	בנידוי של ב"ד הגדול
לר' נתן בר שמואל	אינם נאסרים	נאסרים	נאסרים
לר"ן	אינם נאסרים	אינם נאסרים	נאסרים

מרא דשמעתתא
הבה"ח **אברהם מוזרי** נ"י

בעי רמי בר חמא הדי עלי כבשר זבחי שלמים לאחר זריקה

(דף יא:-יב)

האי בעי'א:

אם לקח בשר של היתר, ובשר של שלמים שכבר **אחרי** זריקה, ואמר זה בזה, האם התבזון להתפיס בעיקר הדבר דהיינו 'זה' שזה הזבחי שלמים, וא"כ כיון **שלמני** זריקה הוא דבר הנדור הבשר היה אסור. או דילמא שהתפיס באיך שזה עכשיו דהיינו **לאחר** זריקה והיה מותר הבשר, ואע"פ שלאחר זריקה זה דבר האסור לטמאים, וגם יש חזה ושוק שאסורים לזרים (ולא כהנים), זה עדיין נקרא דבר המותר כיון שלא אסור לטלם.

מדוע א"א לפשוט מ-

מותר: כיון שאפשר להסביר שמדובר בותר של שלה הותר של שלה אפי' לאחר זריקה הוי דבר הנדור, דהרי אסור לכל, וגם נותר ולא בשר שלה, כדי לחדש שלא נקרא מתפיס באיסור מותר דהוי דבר האסור.

איזהו איסור: בהר"א ניסו לפשוט, כיון שהביאו "והוא שנדר באותו היום" אומר באותו יום שמת בו אביו ובשאר שנים לא, וא"כ אפי' שיש הרבה שנים של היתר אומרים שמתפיס בעיקר דהיים היום של איסור. ושנה הגמ' ששמואל פירש והוא שנדר ובא אותו היום של כל שנה מאז נדר וא"כ אין פה יומי היתרה.

ומה החידושך יש שתים: 1. שכיום שנהרג גדליה בן אחיקם יש חידוש שהייתי אומר סכיון שיש בו גם איסור דרבנן שהוא דבר האסור הייתי אומר שמתפיס בו וא"כ זה לא נדר, קמ"ל שמתפיס באיסור נדר. 2. שהייתי חושב שכיון שזה אסור רק לו, זה לא דבר הנידור כמו קרבן קמ"ל שכן.

כוללת אחרון וכתרומתו מותרת: כיון שלא מדייקים הא כתרומת **לחמי תודה** אסור אלא הא כתרומת **הלשכה** אסור, אבל לח"ת מותר.

ומדוע לא כתוב במשנה כתרומת לח"ת ואז יוצא חידוש יותר גדול? ב' הסברים: 1. כיון שתרומת לח"ת בכלל תרומתו וא"כ זה באמת כתוב במשנה. 2. כיון שתרומת לחמי תודה יש בה אומן שכן אסור, כגון שהסריס למני הזריקה או בלישה או לאחר

זר זהב
הבית למחבר הספר
מכירת תורה דיגיטלי